

PORODNÍ DŮM NA LETNÉ

Alžběta Widholmová

diplomní projekt | ls 2017 | FA ČVUT
ateliér Kuzemský & Synek

*Děkuju Michalovi a Ondřejovi za vedení a konzultace, přátelům
a rodině za podporu a pevné nervy.*

OBSAH:

ÚVOD

- zadání a prohlášení autora
- autorský text

TEORETICKÁ ČÁST

- I. historie babictví, normální porod jako fenomén
- II. porodnictví v ČR a v zahraničí
- III. typologie porodních domů, porodní domy v zahraničí
- IV. Letenské sady
  - a) historický vývoj
  - b) analýza kontextu
  - c) Letenské lapidarium
- V. syntéza programu porodního domu

NÁVRH

- schéma návrhu a jeho principy
- obrázky a výkresy

ZÁVĚR

- obrázkové a textové zdroje, konzultace
- CD příloha

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení:	Bc. Alžběta Widholmová
datum narození:	14. července 1991
akademický rok / semestr:	2016 / 2017 letní semestr
ústav:	15119 Ústav urbanismu
vedoucí diplomové práce:	Ing. arch. Michal Kuzemský

téma diplomové práce:

PORODNÍ DŮM LETNÁ

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení:

Úkolem je na zadanou parcelu navrhnout porodní dům. Porodní dům je typologický druh datovaný roku 1974, stále ve vývoji. Architektonickém i legislativním. Součástí zadání je logický i návrh optimálního programu. Porodní domy se obvykle vztahují k lokalitě, případně lokální komunitě či zájmové komunitě.

Hlavní teoretickou úlohou je komplexně prověřit vlastnosti typologického druhu „porodní dům“ jako možné alternativy k instituci porodnice. Zadáním diplomanti vstupují na půdu legitimní i legální, avšak v České republice nepraktikovanou a v současné době zájmově prosazovanou. Jako typologické reference lze použít domy totožného určení, fungující v sousedním Německu či Švýcarsku, či jinde v Evropě. Úkolem diplomanta je předložit komplexní návrh „prototypu“ porodního domu, vysvětlit provoz, program a znát legislativní souvislosti. Dům bude navržen velmi detailně a popisně - v tomto ohledu bez rozdílu mezi interiérem a exteriérem stavby. Očekávána je pečlivě navržená struktura s důrazem na popis materiálů, haptických vlastností stavby, určujících detailů, působení světla atd ... Nedílnou součástí zadání je návrh exteriéru tzn. dotčeného pozemku a dopravního rozhraní s okolními pozemky. V zadání je otevřena teoretická možnost spolupráce či propojení navrhovaného porodního domu se sousedním domem „Sdružení ambulantních zařízení Prahy 7“.

2/ Součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program:

„Porodní dům“ je relativně nový typologický druh, který prochází vývojem. Úkolem diplomantů je navrhnout, objasnit a obhájit program jimi navrhovaného „porodního domu“ v souvislosti s konkrétní zadanou parcelou – viz výše.

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka (pozn¹) zpracování:

- situace širší vztahy v podrobnosti 1:2000
- situace v podrobnosti 1:250
- půdorysy všech podlaží, včetně zařizovacích předmětů, v podrobnosti 1:100
- pohledy + řezpohledy případně „uliční panorama“ v podrobnosti 1:100 všechny podstatné pro pochopení principu
- řezy - všechny podstatné pro pochopení principu, v podrobnosti 1:100
- detail fasády od parteru k římsě (pohled a řez) v podrobnosti 1:20
- návrh vybraných částí interieru
- 6 vizualizací – zákresů do fotografií, z toho 3 interiérové (resp. obecně „vnitřní“ – rozumí se tím prostory jako atria a podobně)
- fotorealistický nadhledový zákres do fotografie
- stavební program, bilanční tabulka ploch, tabulka kubatur,
- Průvodní zpráva (počet znaků vč. mezer: 3600 z toho perex 400, tělo 3200, dále pozn²):
  - a) autorský narativní text
  - b) popis a zdůvodnění architektonicko urbanistického řešení
  - c) popis a zdůvodnění konstrukčně technického řešení

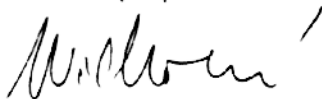
d) popis programu, funkce, sumarizace ploch, kubatur a počtů: popis a zdůvodnění struktury

pozn¹: uvedená měřítka jsou jako úzus rozlišení, jejich skutečná tisková velikost na papíře může být v menším měřítku nebo bez měřítka s uvedením grafického měřítka

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu

- digitální nosič (na něm: plachta, portfolio, v tiskové kvalitě ve formátu pdf)
- 2x portfolio velikosti A4
- plachta viz vzor FA ČVUT
- fyzický vkládací model řešeného území v měřítku 1:100 (odevzdán bez společného okolí, do kterého jsou modely vkládány, ten slouží celému atelieru)

Datum a podpis studenta: 2.3.2017

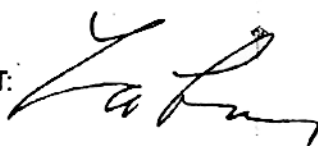
Datum a podpis vedoucího DP:

2.3.2017

Datum a podpis děkana FA ČVUT:

13.6.2017

Registrováno studijním oddělením dne:

1.5.17

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT:

AR 2016/2017, LS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:

(ČJ) PORODNÍ DŮM LETNÁ

(AJ) MATERNITY CENTRE

JAZYK PRÁCE: ČESKÝ

Vedoucí práce:	Ing.arch Michal Kuzemský	Ústav: 15119 Ústav urbanismu
Oponent práce:	doc. Ing. akad. arch. Jan Šépka	
Klíčová slova (česká):	porodní dům, Letná, ženský prostor, Praha	
Anotace (česká):	Tak jako školka, škola nebo třeba krematorium představují specifickou typologii pro určitý okamžik nebo období lidského života, představuje ji porodní dům. Místo, kde se rodí děti, místo které opouští více osob, než ho navštíví, místo, ve kterém se odehrává něco archetypálně obyčejného, lidského a přirozeného a současně výjimečného a magického – porod. Zdánlivé spojení protikladů. Chtěla jsem, aby tuto ambivalenci můj porodní dům reflektoval.	
Anotace (anglická):	Maternity centres, same as nurseries, schools or crematoriums bring specific typology for specific moment of a human lifetime. Place where children are born, place that is being left by more people than being entered, place that holds events such mundane yet extraordinary – such as birth giving. Seemingly uniting the contradictory. I attempted to design such maternity centre that would reflect on this ambivalence.	

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou prací vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne

podpis autora-diplomanta

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolio a CD.

Jsou čtyři ráno a zvoní telefon. Jana už předem ví, kdo volá. Taky už se načekali... Za půlhodiny schází dolů Markétě otevřít a pomáhá jí s taškami. Ubytuje ji a jejího muže Matěje úplně nahoře, protože dole už je Míša s malým Jáchymem a paní na úklid přijde až za dvě hodiny, tak druhý pokoj, kde byli minule, ještě není přichystaný. Markéta se směje a říká, že jí to nevadí, že bude mít aspoň blíž na terasu. Matěj se směje taky a říká, že to tam vypadá jak u moře, až na tu žižkovskou věž v dálce. Jana Markétě lehce prohmátne břicho a ptá se v jaké frekvenci má kontrakce a jestli pro ni může něco udělat, ale Markéta samolibě zamrká. Rodí už potřetí, z toho po druhé tady, a tak říká že děkuje ale ne. Jana se tedy vzdálí se slovy – kdyby něco, zazvoň – a jde si k sobě uvařit čaj.

Autorský text

Tak jako školka, škola nebo třeba krematorium představují specifickou typologii pro určitý okamžik nebo období lidského života, představuje ji porodní dům. Místo, kde se rodí děti, místo které opouští více osob, než ho navštíví, místo, ve kterém se odehrává něco archetypálně obyčejného, lidského a přirozeného a současně výjimečného a magického – porod. Zdánlivé spojení protikladů. Chtěla jsem, aby tuto ambivalenci můj porodní dům reflektoval. Aby hrdě říkal – tady se rodí děti, tento dům je zasvěcen mateřství, je to dům pro ženy a jejich hosty. Aby ženy konejšil a byl jim bezpečnou náručí. Chtěla jsem také dům hravý, veselý a radostný. Dům, který není stavbou pro bydlení, a přesto je obytný. Klíčová pro mě byla absence gynekologa, a tím potvrzení podstaty porodního domu – tedy demedikalizace porodu.

Místo

Místo pro porodní dům jsme společně vybrali u paty Letenských sadů. Záměrem bylo najít místo, kde bude umožněna každodenní městská interakce. Tedy možnost zajít si na předporodní jógu a potom třeba do práce. Jedná se tedy o zahradu domu sdružených ambulancí, který má směrem do své zahrady krátké jednopatrové průčelí. Místo s převýšením 12m od úrovně parkoviště po úroveň horní hranice parku a 4,5m od spodní úrovně zahrady. Jakýkoliv dům zde postavený nabízí dvojí interpretaci – dům skrytý v zahradě v parku a dům exponovaný směrem z nábřeží, tvořící dominantu na Letenském kopci, tedy oponě Starého Města. Tématem pro mě bylo zachování této zahrady a cestičky vedoucí ke vstupu do ambulantního domu, ponechání průhledu blízke školy a průhledu z ulice Františka Křížka a ponechání výhledu bytového domu sousedící se zahradou stejně jako vytvoření onoho hrdého domu, který se neschovává. Porodní dům tedy situuji do západní části této zahrady, těsného sousedství s pěšinou linoucí se od nábřeží. A současně vytvářím distanci mezi ním a pomyslnou linií domu sdružených ambulancí. Tímto si určuji že můj dům bude vertikální a přijímám tento fakt jako klad. Animuji pohyb žen na schodech jednou z doporučených metod pro ulevění od porodních bolestí. Zahradu porodního domu dosypávám a snižuji rozdíl mezi úrovní parku a vytvářím tak soukromou zahradu v zahradě. Cestičku k domu ambulancí zachovávám, u opěrné zdi přidávám lavičky a schody na nižší terasu.

Dům

Do domu vstupuji směrem z parku. Bylo pro mě důležité umožnit v porodním domě kromě samotného porodu a jeho zázemí také interakci s veřejností. To znamená prvek náhody a možná nenásilné osvěty. Místo kam si náhodní kolemjdoucí zajdou na kávu anebo se jenom tak kouknout, když třeba pochybují, jestli je to pro ně. V přízemí se tedy kromě recepce

nachází malá kavárna, na porodním domu zdánlivě nezávislá, a společenský prostor s knihovnou a kuchyňkou se vstupem na zahradu. Představuju si, že zde budou trávit čas jak nastávající maminky, tak ženy s dětmi, budou se zde pořádát malé přednášky nebo konat větší terapeutické kurzy a na zahradě v létě pořádát slavnosti. Z přízemí mohu vstupovat rovnou do podzemí, kde se nachází cvičební sál se šatnami a zázemím porodního domu, nebo do prvního patra, kde je administrativa, vyšetřovna, dvě malé terapeutické místnosti a zázemí porodních asistentek. Další dvě patra jsou už potom věnována čistě porodu. Rozhodla jsem se umístit v domě tři porodní pokoje, které budou sloužit současně jako poporodní pokoje. To znamená, že zde žena porodí a po porodu tady bude moci zůstat, jak dlouho bude chtít a potřebovat, bez nutnosti uvolnění místa další rodičce, jak je běžná praxe v porodnicích. Každý porodní pokoj má svoji porodní vanu, hygienické zázemí a obytný předprostor, který slouží jako filtr pokoje, prostor pro hosty rodící ženy. Na posledním patře je umístěna společná terasa pro porodní část. Vidím zde netrpělivé muže, přecházející ze strany na stranu a vyhlížející na Prahu.

Detail

Porodní dům je vyzděná kombinovaná stavba se ztuzujícím jádrem schodiště a výtahu. Od začátku jsem si ho představovala jako dům, který je zvenku tvrdý a křehký a zevnitř měkký a trochu chlupatý. Dům potažený matnými růžovými kachlíky, bochánky, které působí jako samet, nebo lidské tělo. Nahoru, po směru gradace intimity, se dům zabaluje do kachlíkových sukýnek, v přízemí končí omítnutým soklem světle zeleno-modro-šedé pastelové barvy jemnější omítky, stejně jako ustupující atika. Okna jsou hliníkovo dřevěná – z venku pokrytá zeleným hliníkovým rámem a v interiéru potom odhalující teplé a světlé modřínové dřevo. Uvnitř domu dále pracuji se dřevem (bříza), chlupatější omítkou dvou barev a marmoleem. Vstupní a významné prostory jsou obloženy terrazzem.

teoretická část

I. Historie babictví, normální porod jako fenomén

V průběhu dlouhých období vývoje lidské civilizace se veškeré činnosti člověka soustřeďovaly kolem obydlí, domova. Tedy zrození, každodenní aktivity a rituály, smrt. Porod byl běžnou součástí lidského života, ač jeho význam a intimitu vnímají různé kultury odlišně. Od kmenů, kde je porod brán jako celospolečenská událost, kdy se kolem rodičky shromáždila celá komunita a porod byl veden společně (například severoamerické indiánské kultury) po vysoce intimní okamžiky, kdy se žena ubírala do džungle nebo chýše tomu zbudované daleko od kmene (typické pro Indii). Pro Hebrejsko-křesťanskou kulturu je velmi typické vnímání porodu jako něčeho nečistého. Středověký obraz ženy v lékařství byl vytvořen z antického pojetí, podle kterého je ženské tělo slabší a náchylnější k chorobám, oproti tělu mužskému. Ženské tělo prý mohlo strávit potravu jen neúplně a nestrávené zbytky údajně odcházely s menstruační krví. Tímto pojetím ženská sexualita, menstruace a děloha byla vnímána jako patologický jev a celý proces plození dětí, těhotenství a šestinedělí za nečistý. Pro lékařskou vědu bylo tudíž porodnictví velmi okrajovým zájmem až téměř do 16. století. Veškerá péče o těhotné, rodičky, nedětky i novorozence byla v rukou porodních bab. Jejich vzdělanost a schopnosti se diametrálně lišily – některé byly studované při nemocnici nebo univerzitě (Universita Karlova vyučovala babictví od svého založení ve 14. Století), jiným bylo řemeslo předáno pouze ústně a pomocí imitace.

Rozvoj a poznání v oblasti anatomie a mikrobiologie v kombinaci s osvícenským zájmem o společnost a populaci (tedy jako objekt měření, zkoumání a tím jejího ovládnutí) s sebou přinesl v 18. století jak profesionalizaci babictví (tereziánské reformy ve zdravotnictví) tak vznik nových institucí založených výhradně pro výchovu porodních bab a lékařů a sociálně zdravotních institucí pro péči o nastávající matky a jejich děti.

Tato medikalizace porodnictví začala přesouvat ženské tělo ze sféry každodennosti do polohy zkoumané a pozorované, z prostředí domácího, známého a bezpečného do prostředí bílého, sterilního a cizího. Soustředováním se na rozvíjení technik pro bezpečnější a efektivnější porod začala společnost opomíjet tradiční, duchovní, kulturní a fyziologické aspekty porodu. Tyto ústavní porody, které původně měly sloužit k lepšímu poznání ženského těla a procesu porodu, však zejména po druhé světové válce vedly k etablování ústavního, tedy institucionárního porodu, jako porodu běžného a doporučovaného. Úkony, vyvinuty pro speciální a nestandardní případy (jako je císařský řez, nástřih hráze, klystýr atd.) stejně jako podávání medikamentů pro předčasné vyvolání porodu, či tlášení bolestí, se stávají běžnou praktikou.

V 80. a 90. letech začínají v Německu, Švýcarsku a Rakousku porodní asistentky zakládat první hnutí a organizace za přirozený porod a v této době vznikají první porodní domy. V Československu je bohužel situace odlišná, protože profese porodní asistentky zůstane zrušená až do roku

ilustrace z příručky pro porodní báby Růžová zahrádka z roku 1576

1993 a tím se porod mimo porodnici stane nemožným.

Normální porod je termín, který zaštiťuje volání po návratu k přirozenému, fyziologickému porodu a především jeho umožnění v systému zdravotního pojištění, které v současné době hradí porodní péči pouze v porodnicích. V Českém prostředí se vyskytuje hned několik aktivních organizací – Hnutí za aktivní mateřství, Čáp, Aperio, UNIPA, ČAD a jiné. Všechny tyto organizace mají společný cíl - konec vnímání těhotenství jako nemoci a umožnění výběru způsobu porodu, kdy všechny možnosti jsou podporované státem.

Záběr z dokumentu o přestavbě Jedličkova sanatoria na Podolí na nejvýkonější pražskou porodnici z roku 1956

Ústav pro péči o matku a dítě v Podolí, dnes (zdroj: <https://www.upmd.cz/>)

II. Porovnání stavu porodnictví v ČR se zahraničím

V dnešní době můžeme rozlišovat porod podle místa na tři typy – domácí porod, porod v nemocnici a porod v porodním domě/porodním centru. Každý typ má výhody a nevýhody a lze říct, že mezi sebou nejsou zaměnitelné, protože všechny nejsou vhodné pro všechny typy rodiček a jejich těhotenství.

Podle Evropského soudu pro lidská práva má žena právo svobodně si vybrat místo porodu a stát nesmí odrazovat zdravotníky od poskytnutí péče na tomto zvoleném místě. Porody doma a v porodních centrech pak musí být pevně ukotveny v legislativě a ženám zde musí být poskytnut přístup ke zdravotní péči.¹ Ze záhadného důvodu však tendence v České republice míří spíše opačným směrem.

Současná legislativa nezakazuje porod mimo porodnici, ale takovýto porod má v Česku nastavené komplikované podmínky k uskutečnění. Není hrazen zdravotní pojišťovnou (takže si rodička veškerou péči hradí sama), porodní asistentka není krytá komorovou organizací, a tudíž na sebe přebírá mimo nemocnici velkou zodpovědnost (a za jakoukoliv komplikaci je obvykle vlečena posoudech), a porodním domům jsou nastavené téměř likvidační podmínky existence (vzdálenost operačního sálu do 15 minut, přítomnost porodníka do 10 minut, kolaudace zařízení jako zdravotnické – tzn. musí poskytovat alespoň některé služby hrazené pojišťovnou, atd.). Přitom právě porodní domy by mohly stát jako můstek mezi porody doma, které pro některé ženy nejsou dosažitelné (vzdálenost lékařské pomoci při komplikacích, momentální nevhodnost domácího prostředí, nedostatečné pokrytí porodními asistentkami, strach atd.) a porody v nemocničním prostředí. Tato nekompromisní politika ministerstva zdravotnictví paradoxně rozštěpuje rodičky na ženy rodící pod mnohdy zbytečným dozorem lékařského týmu a ženy Amazonky, které rodí doma nehledě na podmínky, jejichž zdravím může být ohroženo díky odepření poskytnutí základní zdravotní péče.

V zahraničí je přitom běžné že jsou všechny tři typy porodů podporovány státem a péče v nich hrazena veřejným zdravotnictvím, ač se mimo nemocnice rodí méně než 5% všech dětí.

Švýcarsko:

- Porodní péče není rozlišena na porod v nemocnici, doma nebo v porodním domě a jak už je uvedeno výše, je plně hrazena státem. Porodní dům je součástí primární péče veřejného systému zdravotnictví od roku 2004. Ve Švýcarsku se jich nachází celkem 21 a poskytují různé množství služeb které pokrývají prenatální, porodní a poporodní péči, různé kurzy a terapie, cvičení a také psychosociální, lékařské a poradenské služby. Od roku 2012 je veškerá porodní péče hrazená základním zdravotním pojištěním, ostatní jsou potom hrazeny soukromě.

¹ *Péče v průběhu normálního porodu: praktická příručka*. Oddíl 2:4. (1999). Ženeva: Světová zdravotnická organizace: oddíl reprodukčního zdraví a výzkumu.

Německo:

-V Německu se v současné době nachází přes 100 porodních domů, první byl založen v roce 1985. Zdravotní pojišťovny sice porod v porodním domě proplácí, ale pouze do výše 550€, jakýkoliv nadstandard (nebo nečekané události) si musí rodičky doplatit podle cen daných porodních domů. Liší se to od porodu v nemocnici, kde pojišťovny pokrývají veškeré náklady, včetně nečekaných událostí, prodloužení pobytu atd. Existuje však relativně široká nabídka porodních připojištění, která tyto případné dodatečné výdaje pokryjí.

Rakousko:

-V Rakousku se v současné době nachází 14 porodních domů, nejmenší je privátní byt jedné porodní asistentky. Porodní domy jsou součástí veřejného zdravotnictví, avšak porod v nich je zdravotní pojišťovnou proplácen pouze z poloviny, stále však nabízí atraktivní alternativu oproti porodu v nemocnici a levnější oproti soukromým klinikám. Některé porodní domy fungují jako částečně příspěvkové organizace, aby tak umožňovaly zcela bezplatný porod.

Porodní dům U Čápa, první a poslední porodním dům v ČR. Krátce po jeho otevření se změnila legislativa na vzdálenost operačního sálu a gynekologa stejně jako nutnost kolaudace jako zdravotnického zařízení a tím bylo znemožněno zde legálně родit.

Geburthaus Terra Alta, Oberkirch, Lucerne, Švýcarsko

Geburthaus Charlottenburg GmbH, Berlín, Německo

Das Presshaus Neugeboren in Hebammenhand, Ladendorf, Rakousko

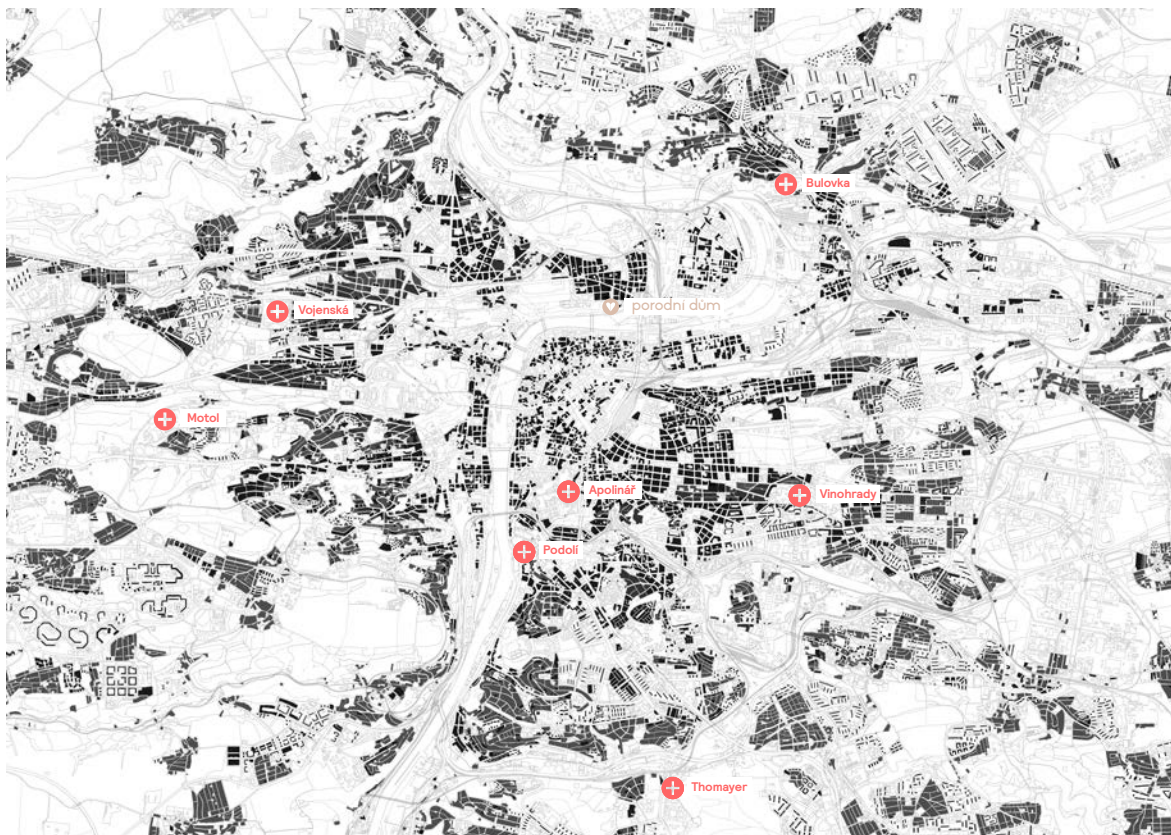
III. Typologie porodního domu, reference

Jak už bylo řečeno, porodní dům z mého pohledu vytváří můstek mezi porody doma a porody v nemocnici. Zajišťuje péči o matku v průběhu celého těhotenství, není orientován jen na fyzický proces porodu a jeho úspěšné provedení. Snaží se o vytvoření intimní a domácí atmosféry a slouží jako komunitní služba. Může zajišťovat předporodní přípravu, cvičební kurzy, setkání, vzdělávání, mnohdy také terapie a párové terapie, fyzioterapie, poradenské služby nebo třeba také akce pro rodiny s dětmi. Žena, která navštěvuje porodní dům v něm nutně nemusí porodit, ale stává se součástí komunity porodního domu.

Co je porodní dům?

Svou podstatou tedy porodní dům není „humánnější“ porodnici a péčí v něm se s porodnicí nekryje. Porodní dům by měl spadat pod primární zdravotnickou péči, tedy místo které žena navštěvuje ambulantně a kde jednoho dne porodí, v případě komplikací či neočekávaných událostí potom péči zajistí zdravotnické zařízení sekundární péče, kam bude dopravena – tedy nemocnice.

Porodní dům tedy osciluje někde na typologiemi komunitního domu - zubařské ambulance - terapeutické poradny a wellnes centrem.

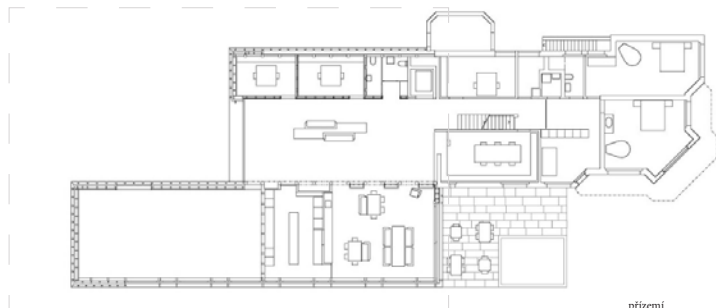
Pražské porodnice, mapa vypracovaná v rámci společného předdiplomu, autor: Prokop Matěj

Geburtshaus Terra Alta

Oberkirch, Lucerne, Švýcarsko
dolmus architekten
2015

1. místo vyzvané architektonické soutěže
přístavba ke stávajícímu porodnímu
domu

200 porodů za rok 2016

Geburtshaus Delphys

Curych, Švýcarsko
součástí developu Kalkebreite
Müller Sigrist Architekten
2015

Geburtshaus Jena

Jena, Německo

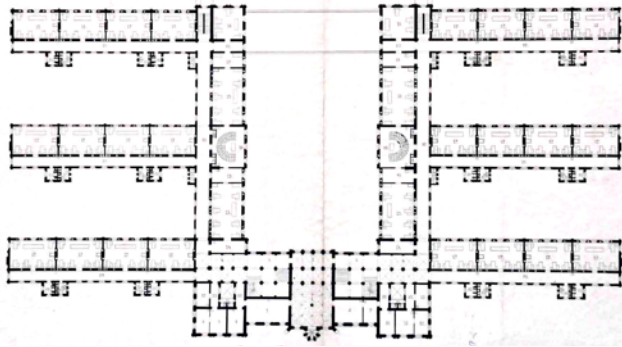
102 porodů za rok 2015

Geburtshaus am Treptowerpark

Berlín, Německo

porodnice

Zemská porodnice sv. Apolináře

Josef Hlávka, 1875

4 495 porodů za rok 2015

Ústav pro péči o matku a dítě

Podolí, Praha

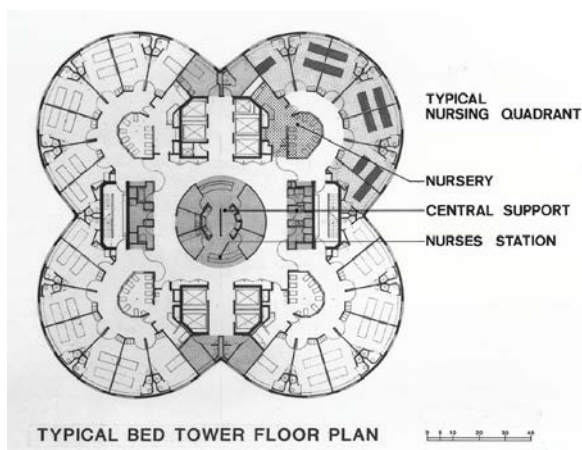
Rudolf Kříženecký, 1914

5179 porodů za rok 2015

Pre and post natal centre

Portland, 2014

Prentice Women Hospital

Chicago 1975

House in a Plum Grove, Kazuyo Sejima

Adolf Loos, Müllerova Villa

Vilhelm Hammershøi

India Mahdavi, The gallery at Sketch, Londýn

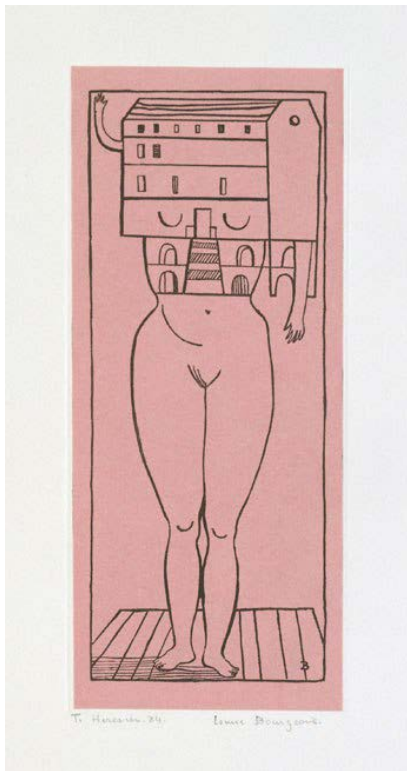

Albin house, Frank Lloyd Wright

Nigel Van Wieck

Louise Bourgeois, Femmes-Maisons

nábytek sekty Shakers

Adolf Loos, Müllerova Villa

IV. Letenské sady

Letenské sady a celá Letenská pláň nabízí velmi bohatou historii a v minulosti byla vždy významným místem, díky své strategické vyvýšené poloze, která poskytuje nejen výhled až na Vyšehrad, ale současně tvoří záda nebo jakousi oponu Starému a Novému Městu.

Historie

První doloženou významnou událostí byla na letenském kopci korunovace Přemysla Otakara II ve 13. století pro niž byl zbudován letohrádek – Belveder, který byl později zničen a zbudován znovu, tentokrát blíže hradu. Od té doby se začala letenská pláň pomalu osazovat vinicemi a zahradami. Několikrát tu sídlilo vojsko kvůli strategické pozici (při obléhání Prahy Prusy, vojsko Zikmunda Lucemburského při tažení na Vítkov), v 15. století zde byla zbudována Rudolfova štola, ale až na počátku 19. století začíná Letenský kopec procházet první významnou změnou. Místo rybářských osad zde na jeho patě vznikají nové čtvrti (významný růst Holešovic a Bubeneč podmíněný stavbou továren a železnice) a dále první sady Karla Chotka, které jsou potom upraveny a doplněny dalšími parkovými sady Františkem Thomayerem. Vrch, zlom Letné zůstává nezastaven a jeho svátečení význam pečeti stavba Letenského zámku a u něj končící lanovky, která k němu vedla od mostu Františka Křížáka (dnes místo něj stojí Čechův most). Druhá stavba – Hanavský pavilon pak dotváří druhou, horizontální procházkovou osu od Letenského zámku. V této době sem byl také umístěn nejstarší dřevěný kolotoč Matěje Bílka a na Špejcharu vznikly montované dřevěné studentské koleje.

Letenská pláň byla během rozkvětu urbanismu a plánování v první polovině 20. století předmětem mnoha soutěží a studií, většina z nich už tehdy pláni přikládala velký význam a nechávala ji nezastavenou. Tak se taky stalo a pláň jenom utvrdila svůj význam jako místo oddechu, sportu a zábavy. Byl tu postaven provizorní stadion Slavia a Sparty, byly zbudovány tenisové kurty pod taktovkou Bohumila Kozáka, přibyl Hanavský pavilon a další drobné stavbičky, ke kterým přibyla v roce 1959 stavba restaurace československého pavilonu EXPO 58 z Bruselu od architektů Cubra, Holého a Pokorného.

provizorní stadion Slavia

Druhá polovina 20. století Letnou potom interpretovala jako prostor exhibice politické moci, od nacistických přehlídek, přes sovětské, přehlídky československé armády, příprava na vítání Stalina a jeho pomník, všesokolské slety nebo listopadové demonstrace a koncert Rolling Stones.

Hřiště spolku pro pěstování her čes. mládeže v Praze, na Letné.
I. část pro hry během a pro míčové hry vůbec.

TIL. VENTÁ, PRAHA-1.

Studentská kolonie na Špejcharu, 1937

restaurace pavilonu Expo 58

Rolling Stones v Praze, 1990

Letná-místo-dnes

Letná, to je střet industriálních Bubnů, buržoazních Holešovických činžáků a Bubenečských viladomů, kopec objímaný Vltavou svírající dva největší parky v Praze. Díky své ideální poloze a dobré dostupnosti se stala oblíbeným místem pro život mladých lidí. Jestli je možné říct o nějakém místě v Praze, že v něm existuje něco jako “komunita”, tedy společné uvědomění si spříznění s nějakým prostorem a jistá vzájemnost, je to Letná. Tímto se zdá jako ideální místo pro porodní dům. Ten stavím u paty Letenských sadů, v zahradě domu sdružených ambulantních služeb a využívám tak zde umístěné ordinace gynekologa a přítomnost výjezdové základny Zdravotnické záchrané služby hl. města Prahy.

V sousedství se nachází základní škola Františky Plamínkové (sufražetky bojující za volební právo žen v Rakousku-Uhersku, první ženou v parlamentu, poté popravenou gestapem), mateřská školka a restaurace pavilonu EXPO 58, která dnes patří soukromému vlastníkovi, který zde má kanceláře.

dřevěný kolotoč
Matěje Bílka

porodní dům

Úřad městské části
Praha 7

budova
tenisového klubu,
Bohumil Kozák

Letenský zámek

restaurace pavilonu
EXPO 58

Helmovský jez
a vodní
elektrárna

Štvanice

Elektrické podniky

1842

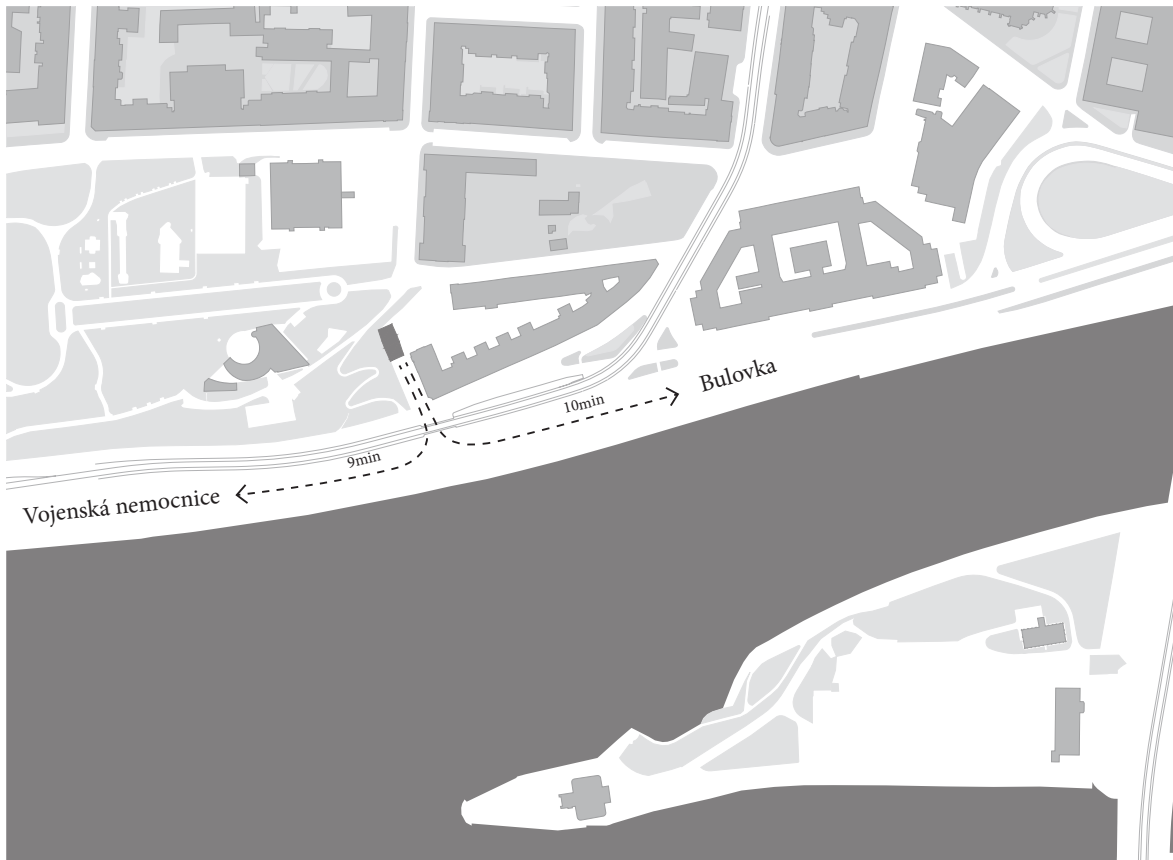
1900

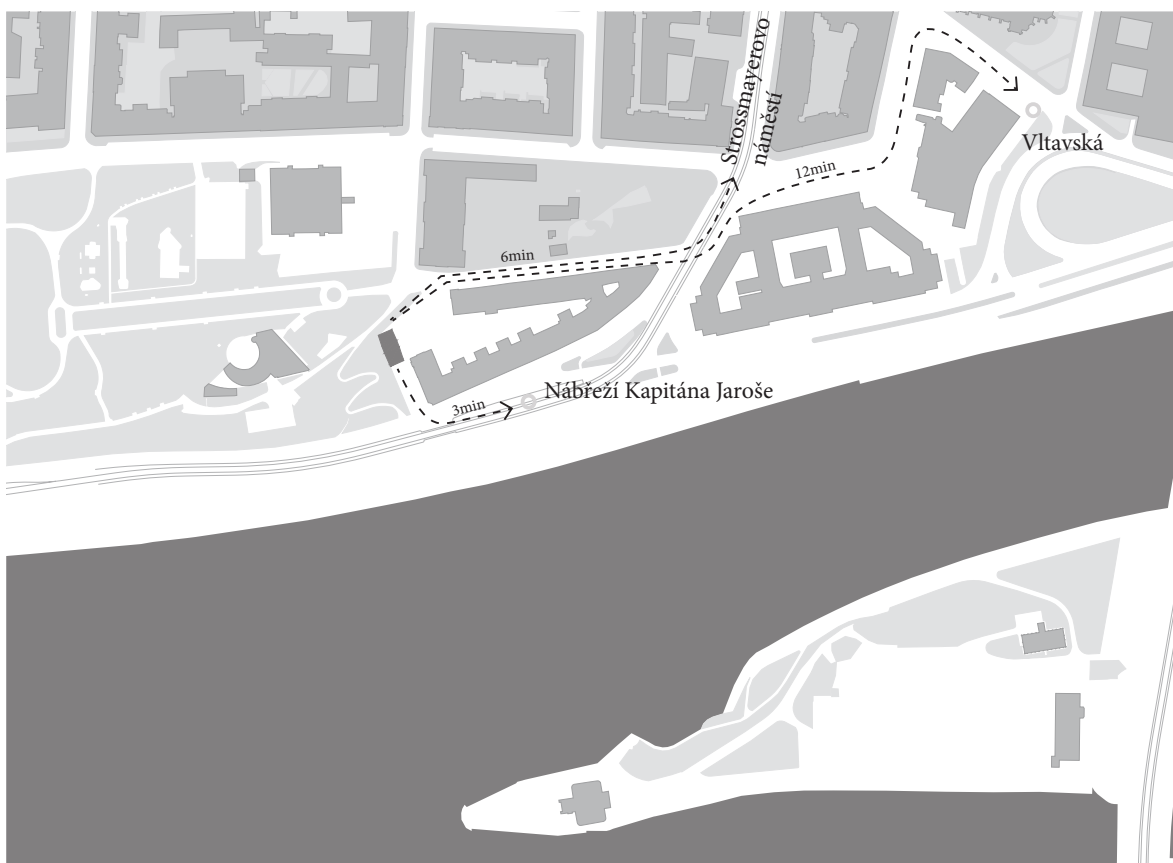
1948

2016

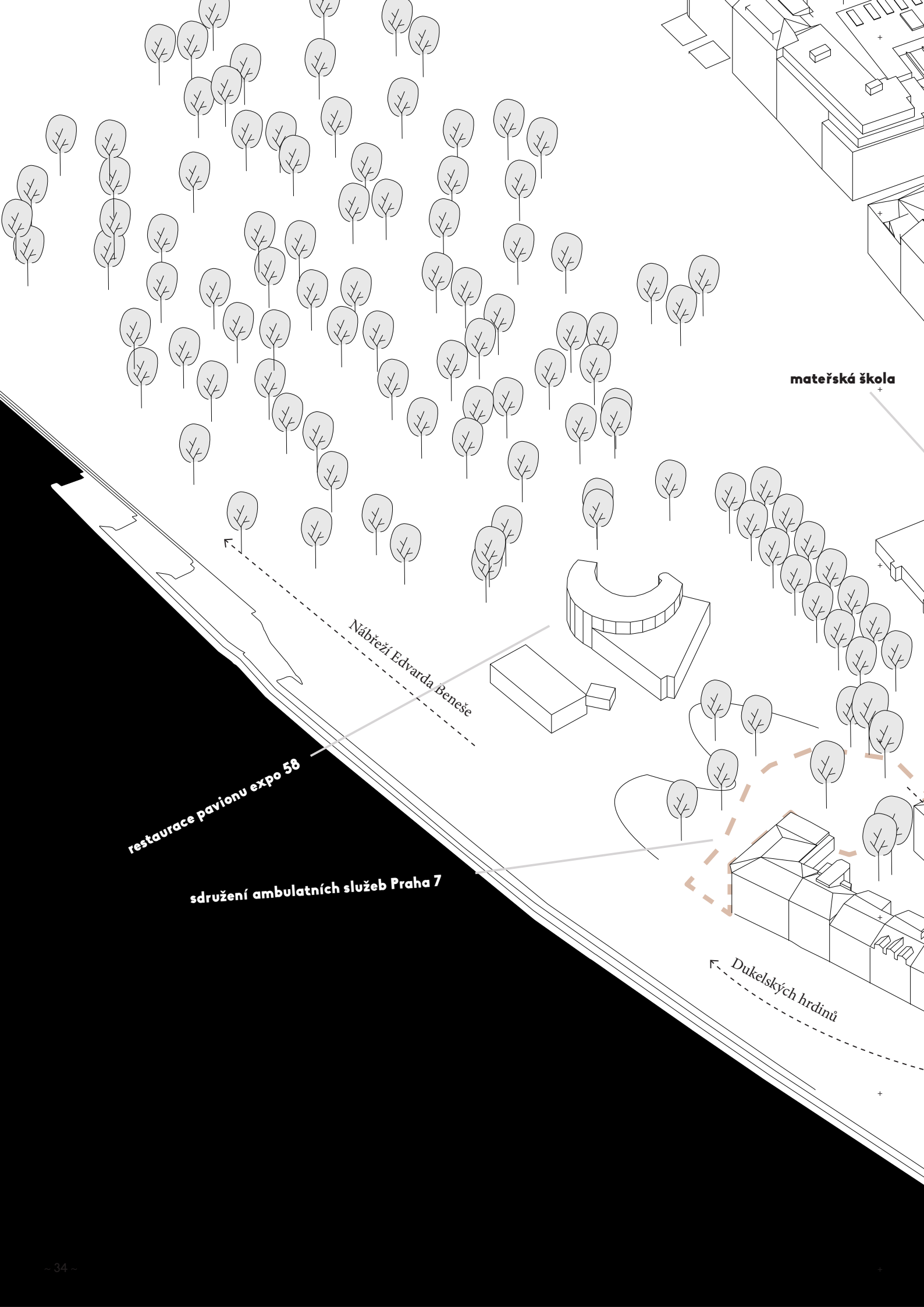
vzdálenost nejbližších operačních sálů nemocnic autem

dostupnost MHD

mateřská škola

Nábřeží Edvarda Beneše

restaurace pavionu expo 58

sdružení ambulantních služeb Praha 7

Dukelských hrdinů

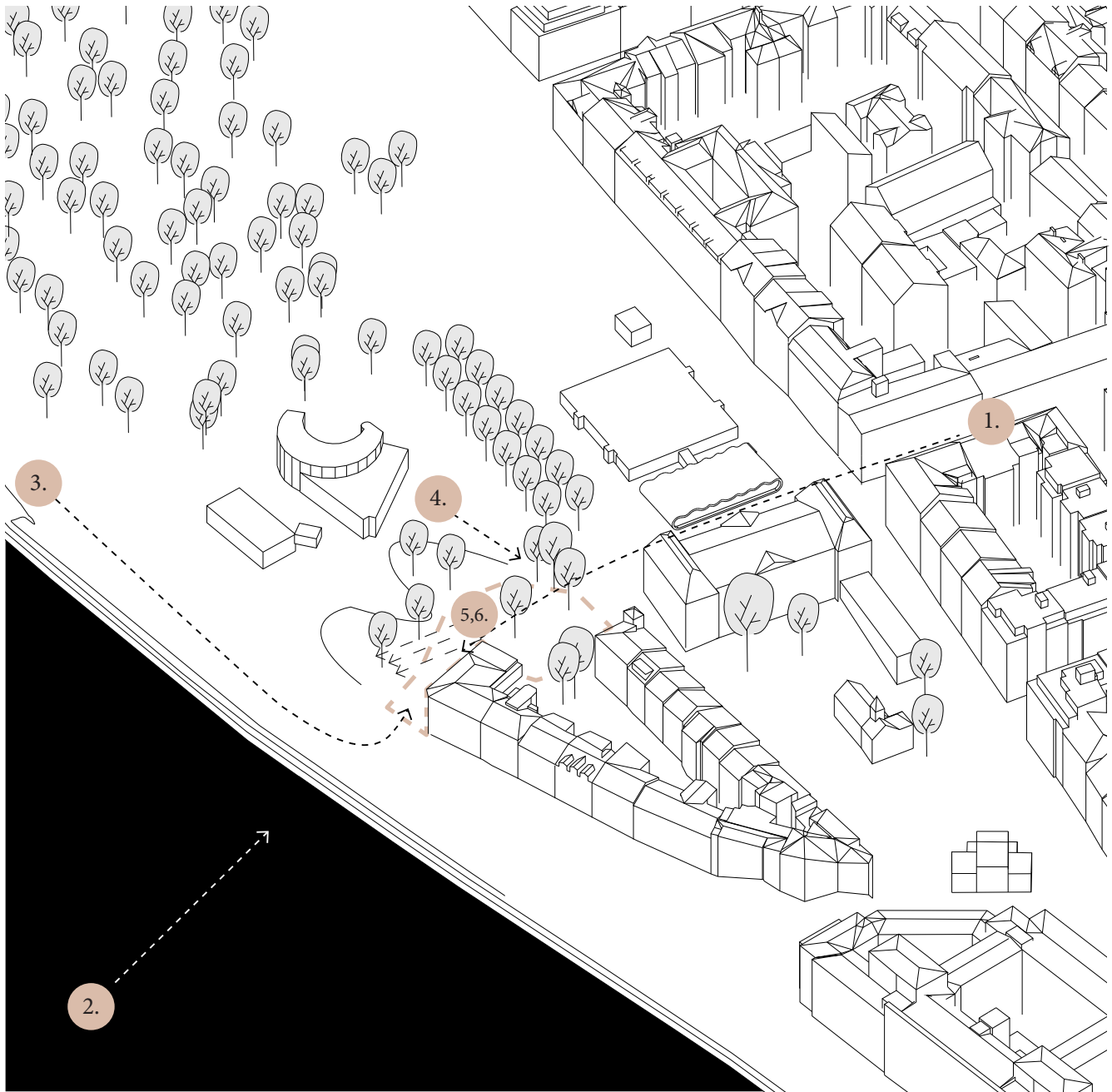
Františka Křížka

Základní škola Františky
Plamínkové

Slatějská

Kostelní

Nábřeží Kapitána Jaroše

1. průhled ulicí
Františka Křížka

2. Letenská opona,
dálkový výhled

3. sestava teras a opěrných zdí
držící zahradu

4. zahrada v parku

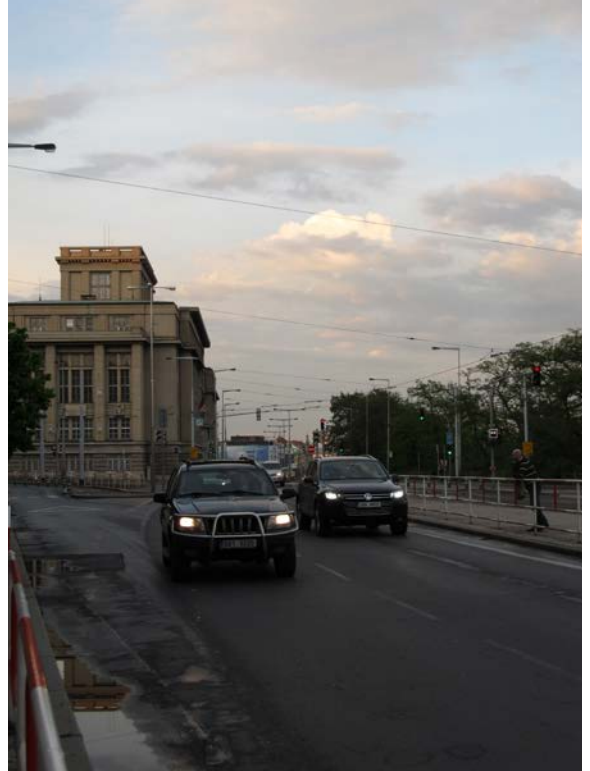
5. krátká fasáda zadního průčelí
domu sdružených ambulancí

6. výhled

Letenské lapidarium

park-město

IV. Syntéza programu porodního domu

Vzhledem k tomu, že typologie porodního domu není ještě ukotvená v diskurzu architektury, dá se říct, že téměř neexistuje. Snažila jsem se přijít k programu pomocí několika metod, u kterých jsem vypočítala hypotetické objemy které jsem srovnávala s mou představou o objemu, kterým je patřičné místo vhodné zastavět.

Pokoušela jsem se syntetizovat program z programu ideálního porodního domu Fontanella zpracovaným porodní asistentkou Ivanou Königsmarkovou, diplomové práce Martina Štroufa: Porodní dům Nové Strašnice, toho co mi přišlo patřičné do porodního domu a vytvořit poměr mezi m² a počtem porodů za rok, abych měla srovnání se zahraničními porodními domy.

Dalším krokem byl pokus dopočítat se hypotetického zájmu o porodní dům vůči nemocnici a z toho syntetizovat kapacitu. Pro výpočet této kapacity jsem používala statistické výsledky organizace quaag, která monitoruje zájem o porody mimo zdravotnické zařízení a jejich počet od roku 1999 v Německu.

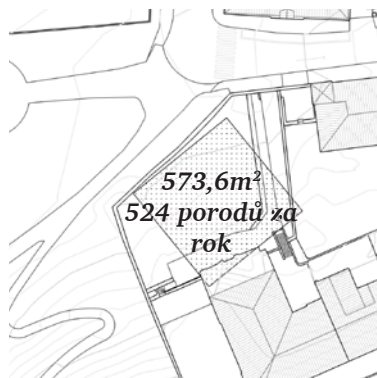
Aplikovala jsem procentuálně zájem o porod v porodním domě vůči nemocnici podle ideální situace v Německu na celou Českou republiku a vyšlo mi 1008 porodů/rok, tj 2,8 porodů za den. Takové číslo je srovnatelné s některými pražskými porodnicemi a dle mého názoru nepřijatelné pro porodní dům. Poté jsem toto procento aplikovala pouze na Prahu a vyšlo mi 130 porodů/rok.

Kapacita porodního domu by také šla syntetizovat podle zájmu o domácí porody skrze zájem o komunitní porodní asistentky, kterých je v současné době v Praze 32. Po aplikaci německého zájmu o porod v porodním domě vůči porodu doma (63%) mi ve standardních směnách vyšlo 524 porodů/rok.

Tyto varianty jsem porovnávala mezi sebou.

Velikost porodního domu podle německého počtu porodů mimo nemocnici za rok/na nemocniční porody

Velikost porodního domu podle počtu pražských porodních asistentek

Velikost porodního domu podle maximálního zastavení místa

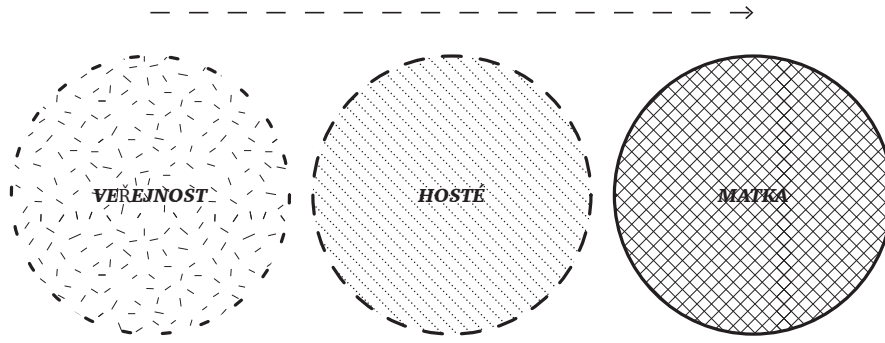

Porodní dům Fontanella
Ivana Königsmarková

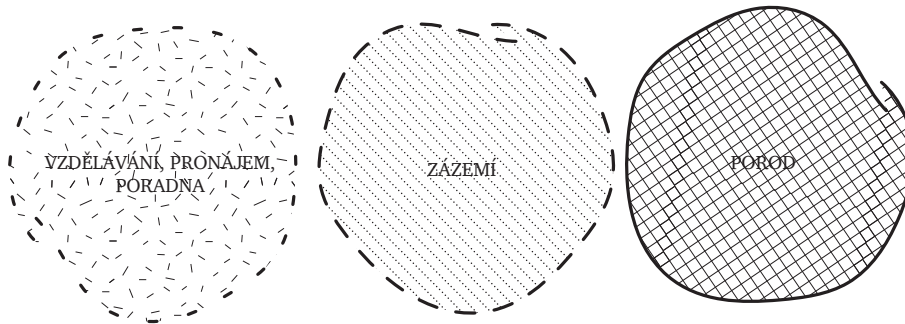

Porodní dům Nové Strašnice
Michal Štrouf

intimita

KAŽDODENNÍ → VÝJIMEČNÉ

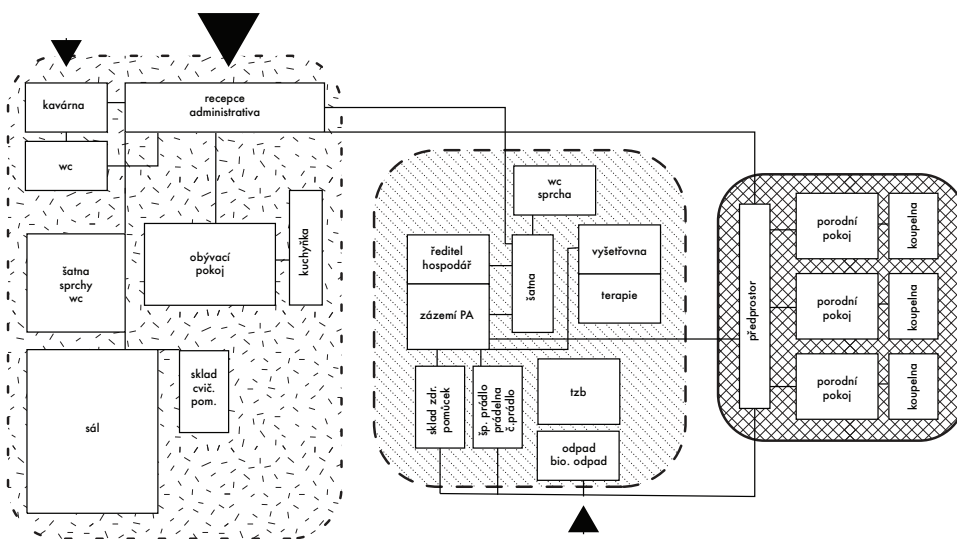

- cvičební sál
- recepcce
- terapie
- vyšetření
- kavárna

- porodní asistentky
- administrativa
- úklid
- sklady
- tzb
- parkování

- porodní pokoje

intimita

každodenní → výjimečné

finální program

VZDĚLÁVÁNÍ, PRONÁJEM, PORADNA

- kavárna	22 m ²
- cvičební sál	70 m ²
- šatna, WC + sprchy	18 m ²
- společenský pokoj	41 m ²
- toalety veřejnost	9 m ²
- místnosti terapie	2 x 9m ²
- vyšetřovna	15m ²

~~~~~  
celkem: 193m<sup>2</sup>

### ZÁZEMÍ

|                                               |                   |
|-----------------------------------------------|-------------------|
| - prádelna                                    | 8 m <sup>2</sup>  |
| - sklad špinavého práda                       |                   |
| - sklad čistého prádla                        |                   |
| - pračky                                      |                   |
| - sklad odpadu, sklad biologického materiálu  | 3 m <sup>2</sup>  |
| - sklad zdravotnických pomůcek                | 4 m <sup>2</sup>  |
| - tzb                                         | 14 m <sup>2</sup> |
| -úklid                                        | 6 m <sup>2</sup>  |
| - recepce                                     | 6 m <sup>2</sup>  |
| - administrativa                              | 15 m <sup>2</sup> |
| - zázemí porodních asistentek (spol. s admin) | 38m <sup>2</sup>  |
| - denní místnost                              | m <sup>2</sup>    |
| - čajová kuchyňka                             |                   |
| - šatna                                       |                   |
| - WC + sprcha                                 |                   |

~~~~~  
celkem: 80 m²

POROD

- porodní pokoj	3x 40 m ²
-----------------	----------------------

~~~~~
celkem: 120 m²

CELKOVÁ BILANCE

HPP: 645m ²	645m ²
kubatura: 2085m ³	2085m ³

PARKOVÁNÍ

1 x pohotovostní místo

8 x zakladač - stavbou zakladače ruším: cca 2 místa ze stávajícího parkoviště

celkem: 9 stání

návrh

Františka Křížka
↓

nábreží Edvarda Beneše

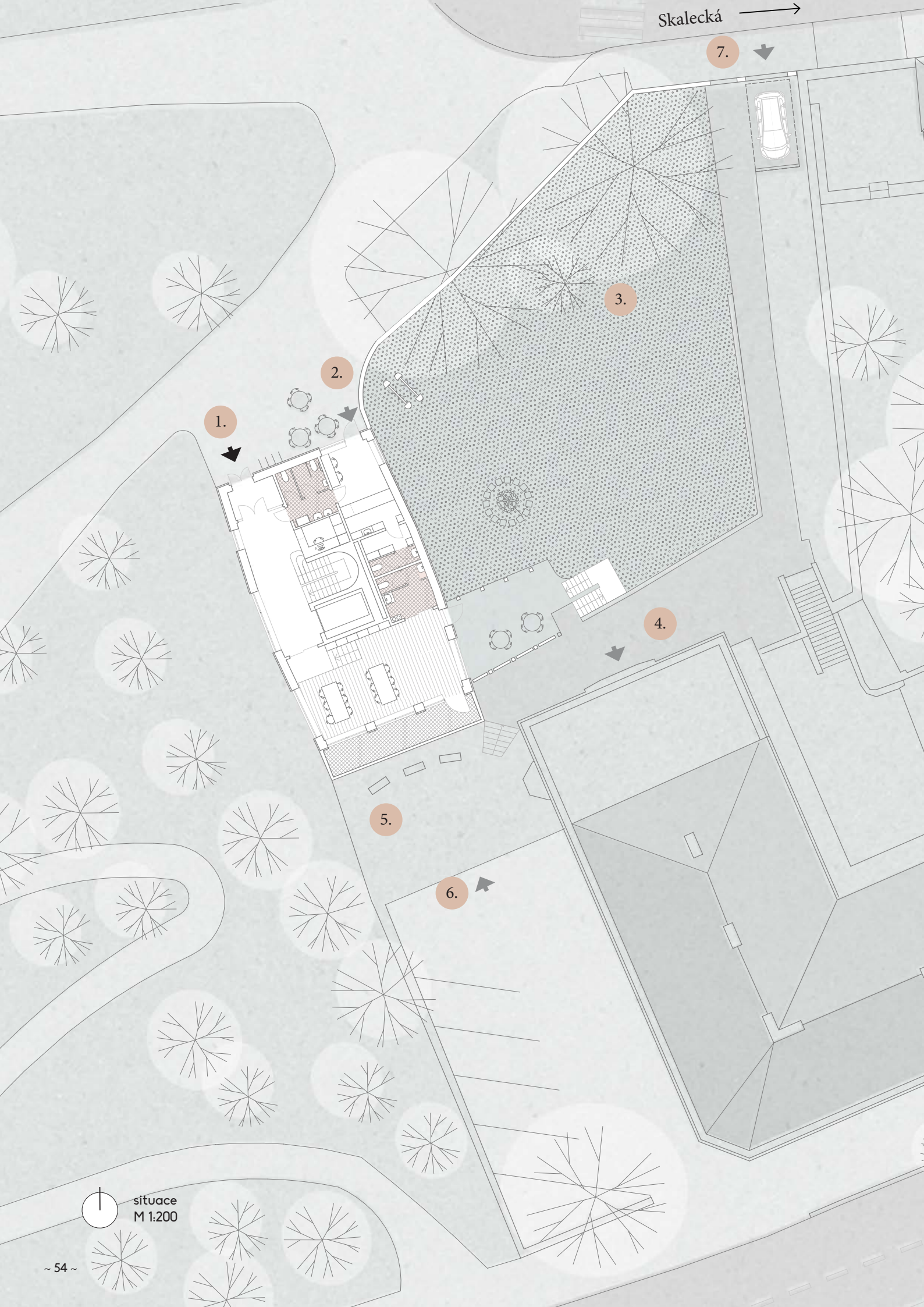

situace
M 1:500

Skalecká →

Dukelských hrdinů

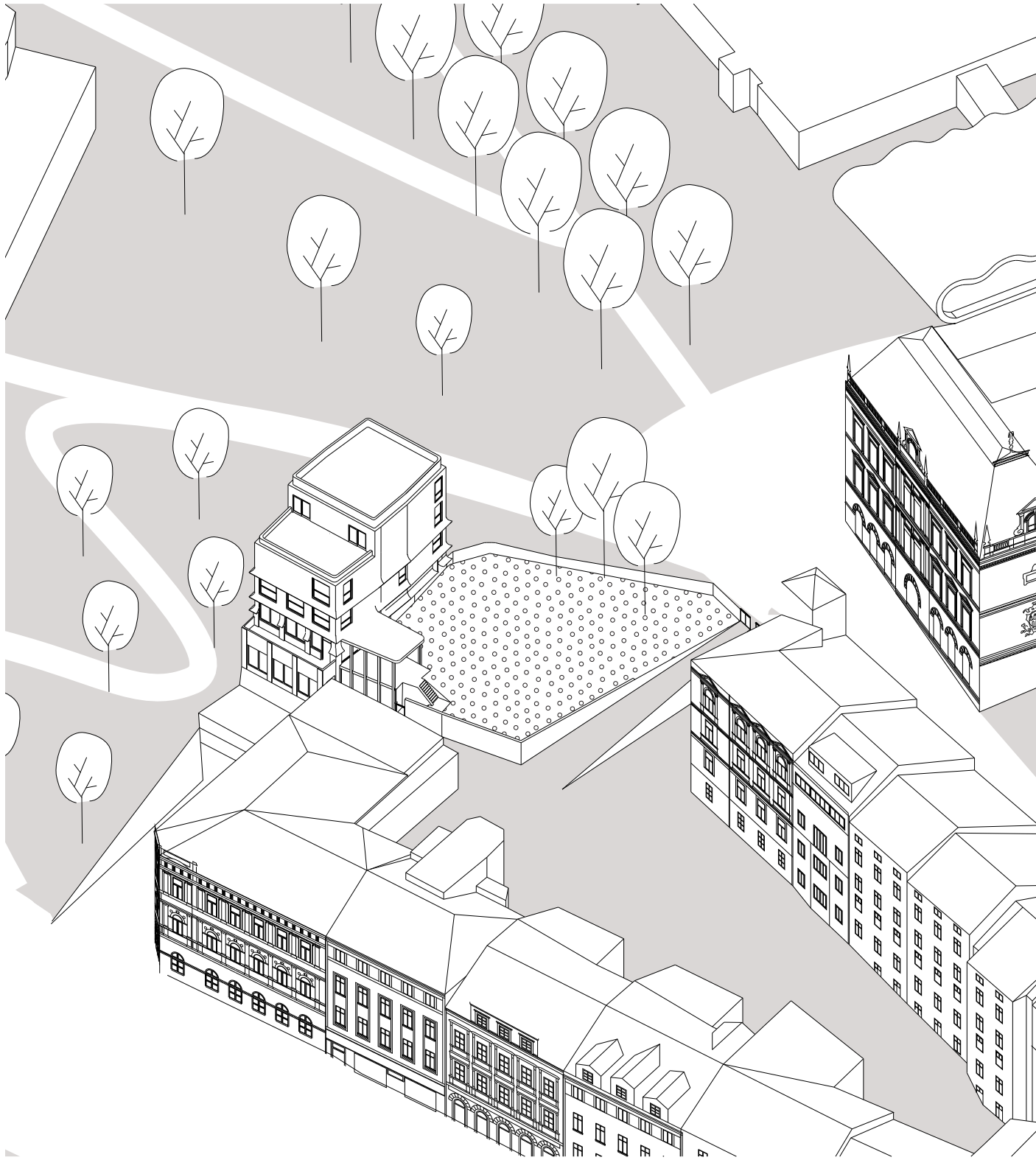

situace
M 1:200

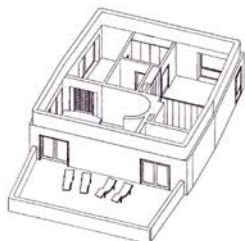
1. vstup do porodního domu z parku
2. vstup do kavárny
3. dosypaná zahrada
4. předprostor domu sdružených ambulancí s lavičkami
5. nižší terasa
6. vjezd do zakladače
7. pohotovostní parkovací stání

Dukelských hrdinů

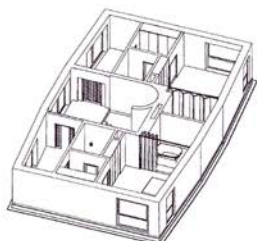

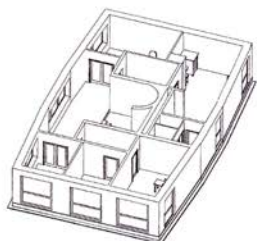
porodní část

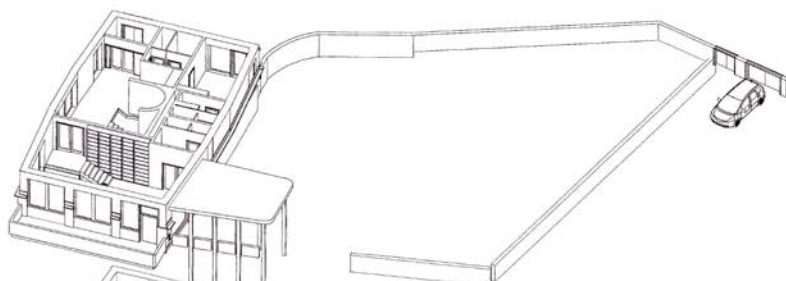
porodní část

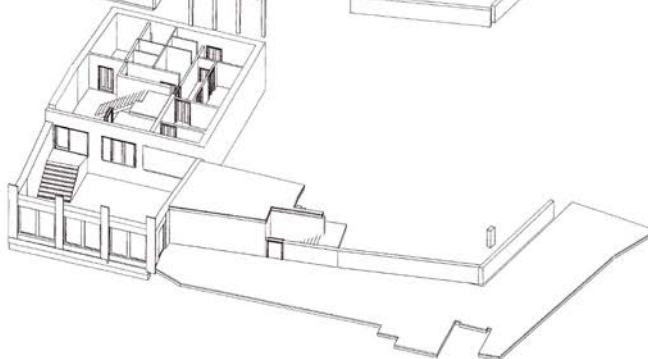
administrativa, terapie

vstupní patro, zahrada

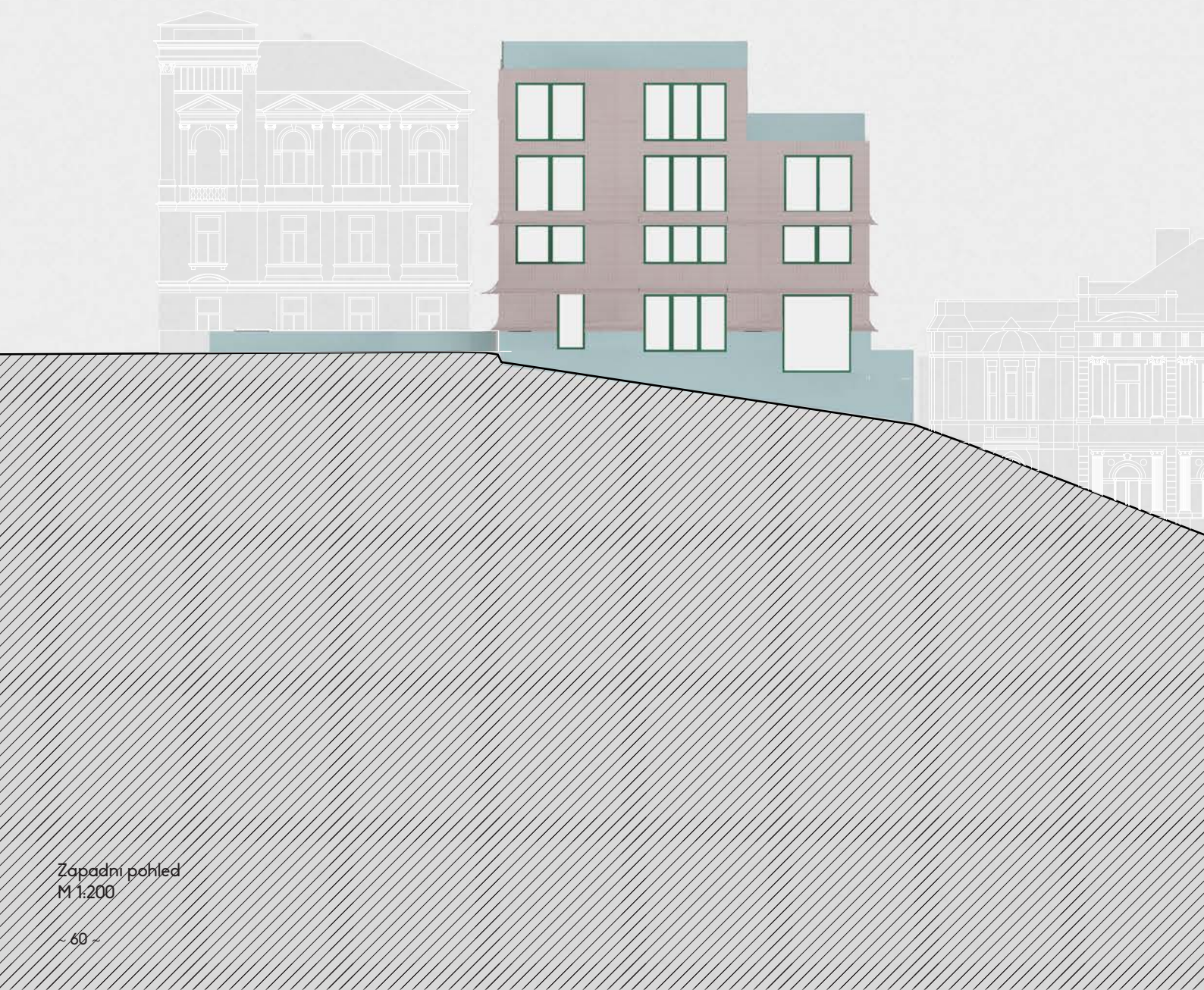
suterén se sálem, úroveň
vstupu do domu sdružených
ambulancí

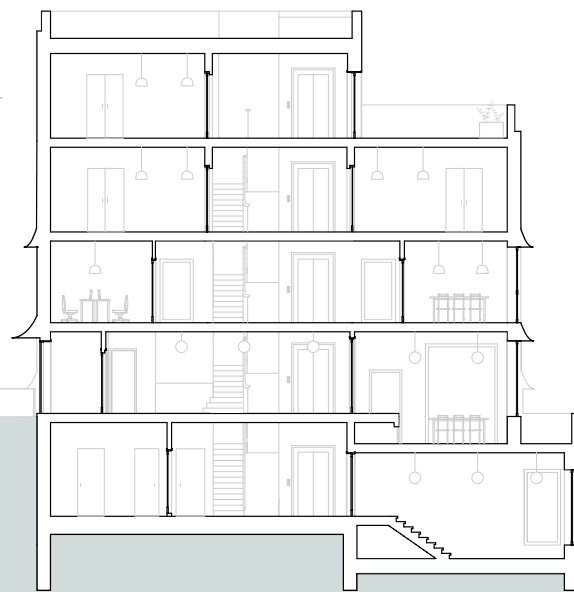
Severni pahled
M 1:200

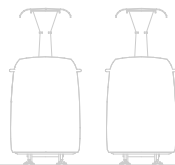

Zapadni pohled
M 1:200

Řez A-A
M 1:200

Jižní pohled
M 1:200

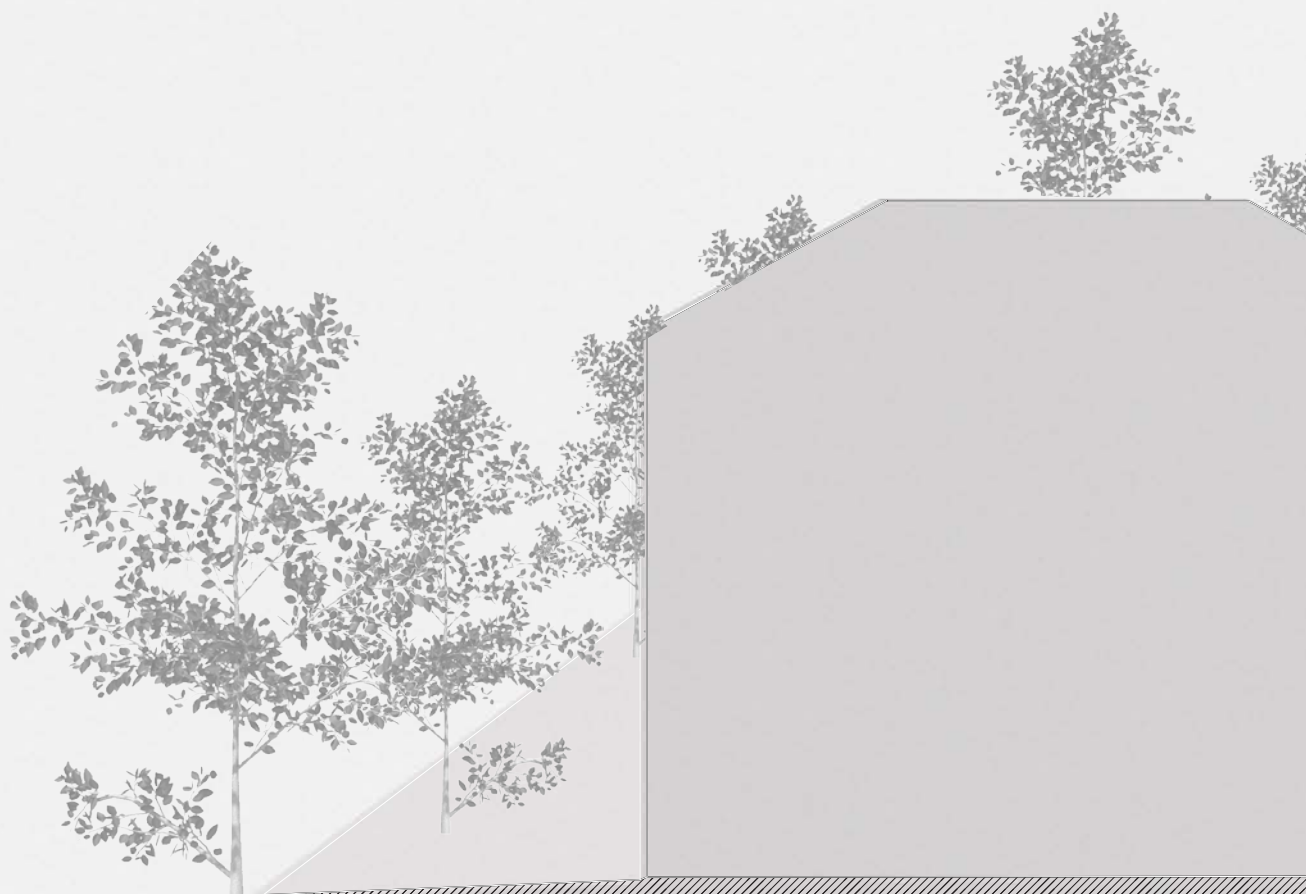

TEXTILE house SECOND HAND

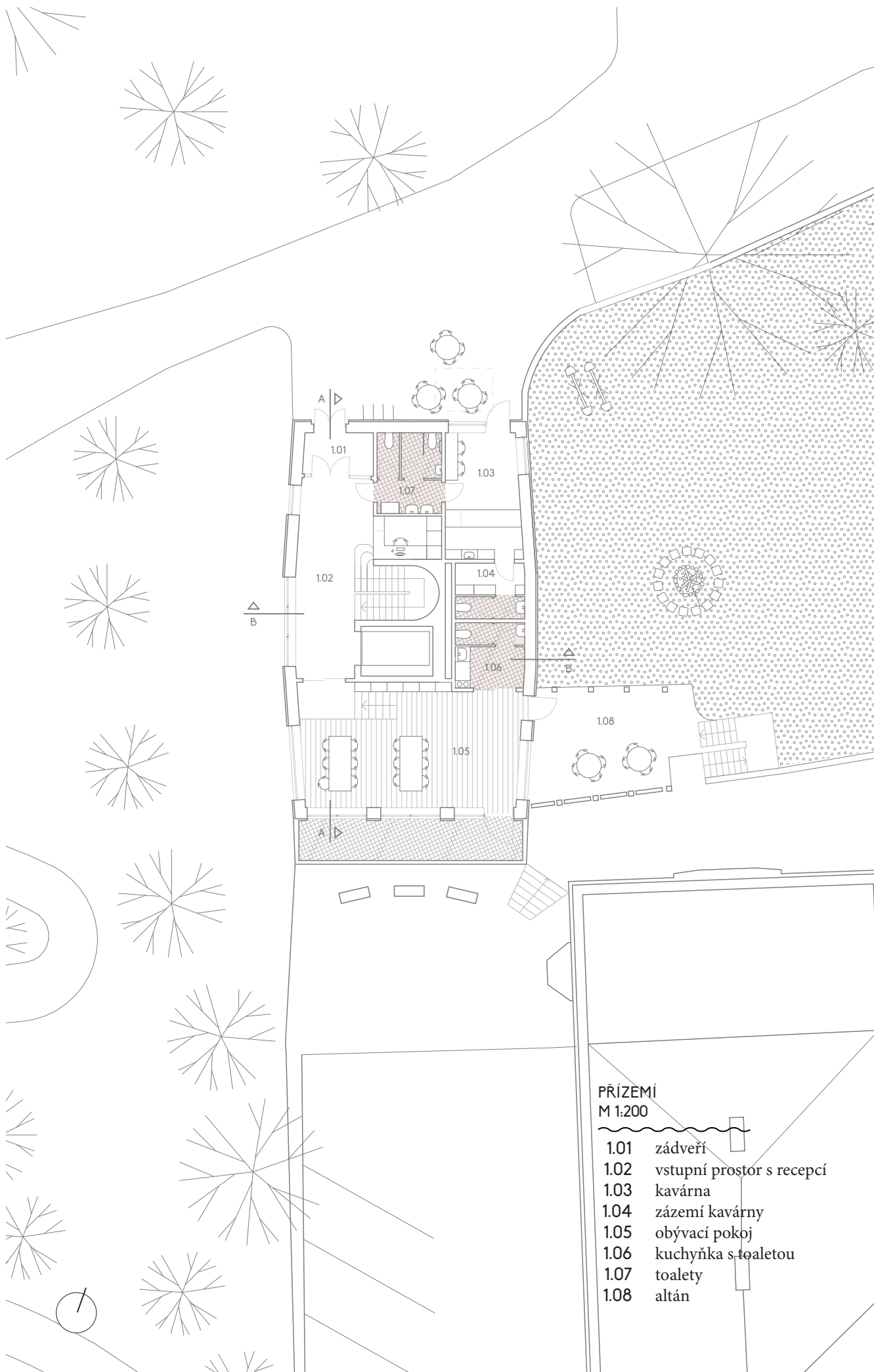
Řez B-B
M 1:200

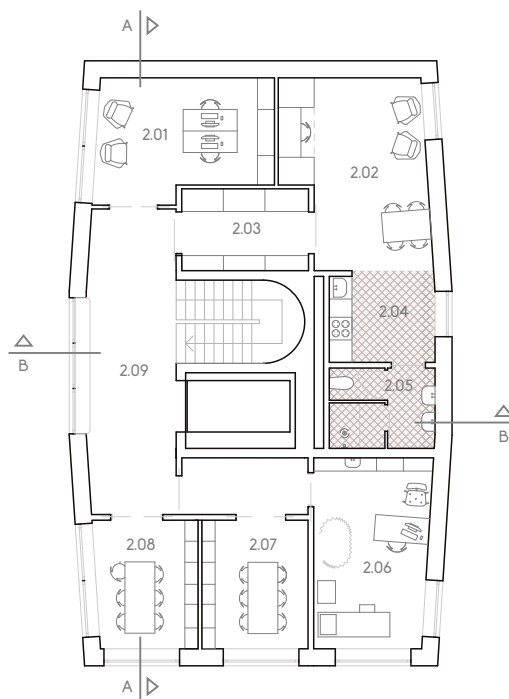
Východní pohled
M 1:200

PŘÍZEMÍ
M 1:200

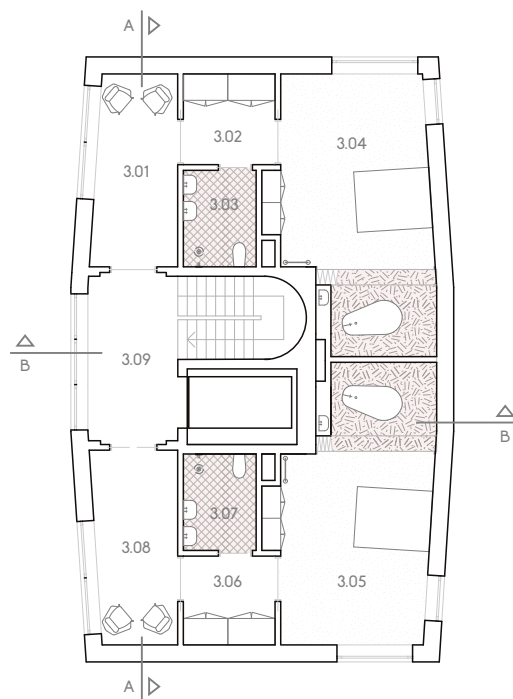
- 1.01 zádveř
- 1.02 vstupní prostor s recepcí
- 1.03 kavárna
- 1.04 zázemí kavárny
- 1.05 obývací pokoj
- 1.06 kuchyňka s toaletou
- 1.07 toalety
- 1.08 altán

PATRO SLUŽEB
M 1:200

-
- 2.01 ředitel a hospodářka
  - 2.02 pokoj porodních asistentek
  - 2.03 šatna
  - 2.04 čajová kuchyňka
  - 2.05 toalety se sprchou
  - 2.06 vyšetřovna
  - 2.07 terapeutická místnost
  - 2.08 terapeutická místnost
  - 2.09 chodba

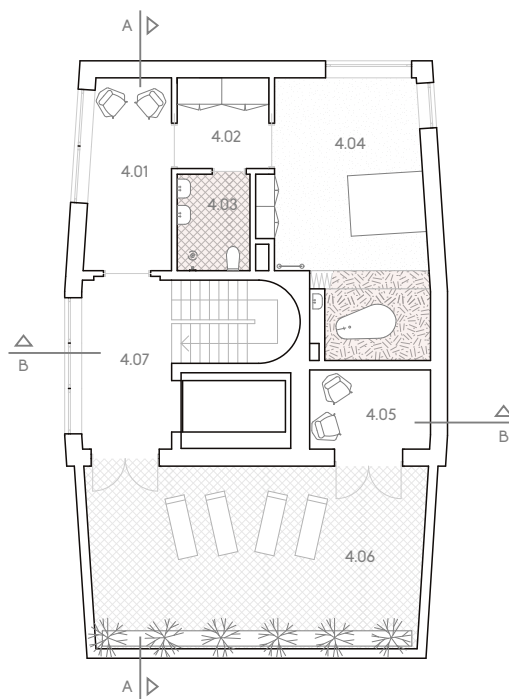
PORODNÍ PATRO

M 1:200

-
- 3.01 obytná chodba
  - 3.02 zádveří pokoje
  - 3.03 koupelna
  - 3.04 porodní pokoj s vanou
  - 3.05 porodní pokoj s vanou
  - 3.06 zádveří pokoje
  - 3.07 koupelna
  - 3.08 obytná chodba
  - 3.09 veřejná chodba

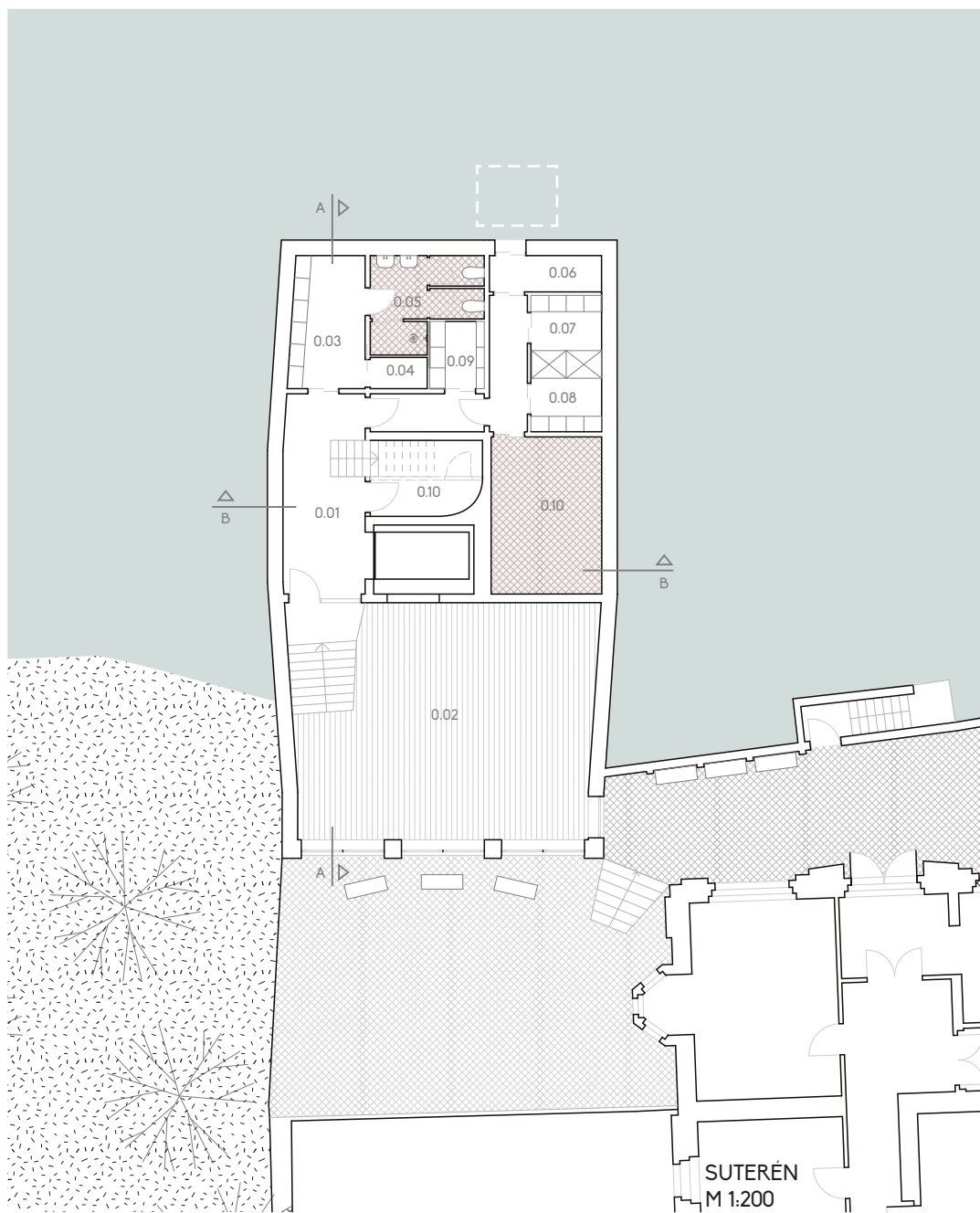

PORODNÍ PATRO
M 1:200

- ~~~~~
- 4.01 obytná chodba
  - 4.02 zádveří pokoje
  - 4.03 koupelna
  - 4.04 porodní pokoj s vanou
  - 4.05 střešní altán
  - 4.06 terasa
  - 4.07 veřejná chodba

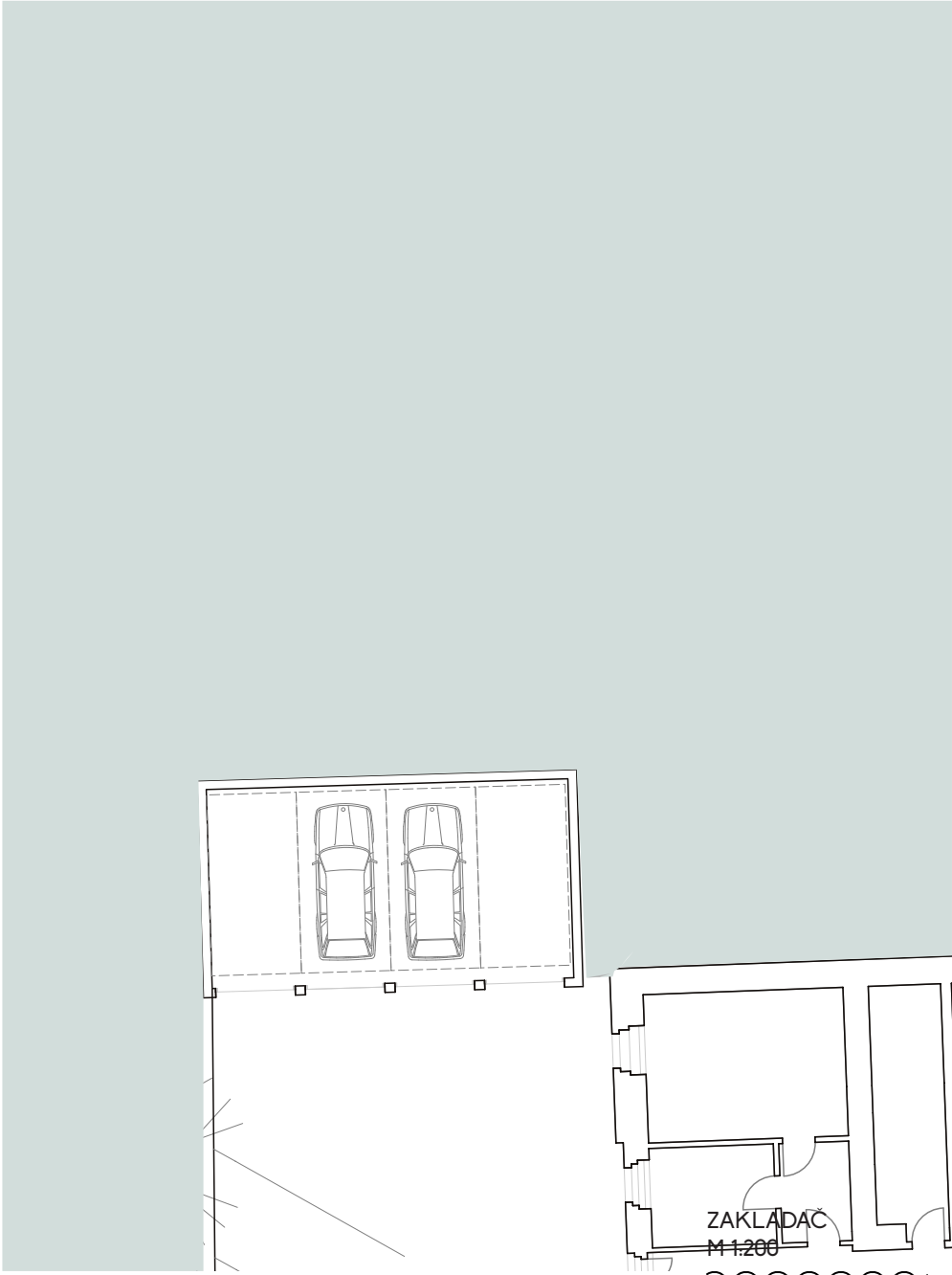

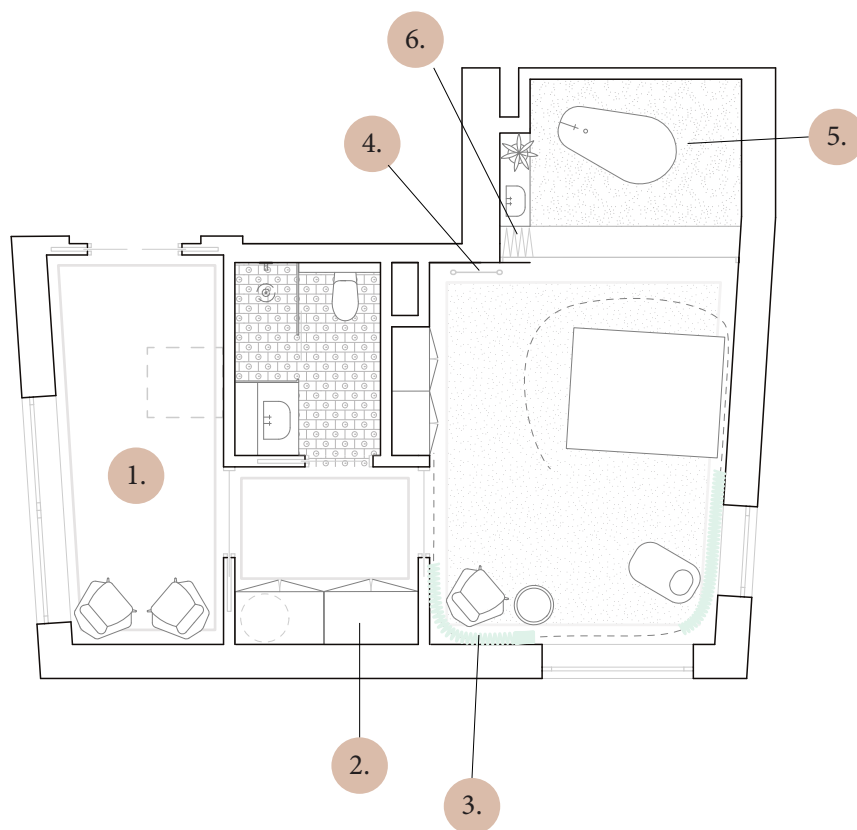

SUTERÉN
M 1:200

- 0.01 chodba
- 0.02 cvičební sál
- 0.03 šatny
- 0.04 převlékáací kabína
- 0.05 toalety se sprchou
- 0.06 sklad odpadu a biol. odpadu
- 0.07 sklad špinavého prádla
- 0.08 sklad čistého prádla s pračkami
- 0.09 sklad zdravotnických potřeb
- 0.10 tzb
- 0.11 úklid

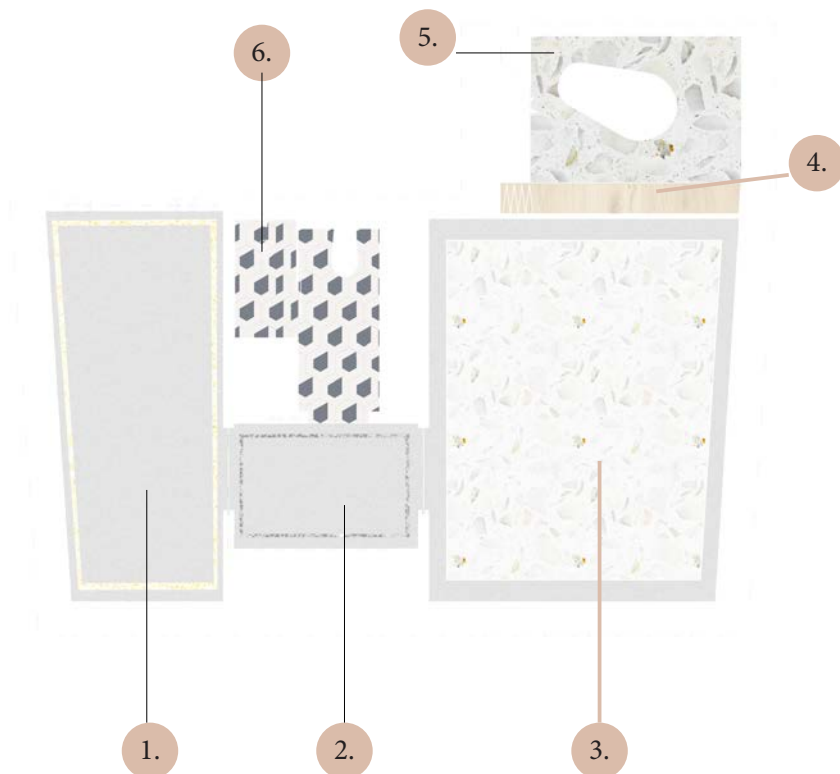

1. obytná chodba s vyklápěcím stolem
2. zádveří se skříní pro skladování zdravotnického materiálu a pomůcek
3. kolejnice se závěsem
4. žebřiny
5. zvýšený prostor pro porodní vanu
6. zatahovací dřevěné dveře - paravan

PORODNÍ POKOJ

1. marmoleum s orámováním
2. marmoleum s orámováním
3. marmoleum vytažené do omyvatelné výšky 1800
4. dřevěný prah
5. terrazzo
6. dlažba

PORODNÍ POKOJ

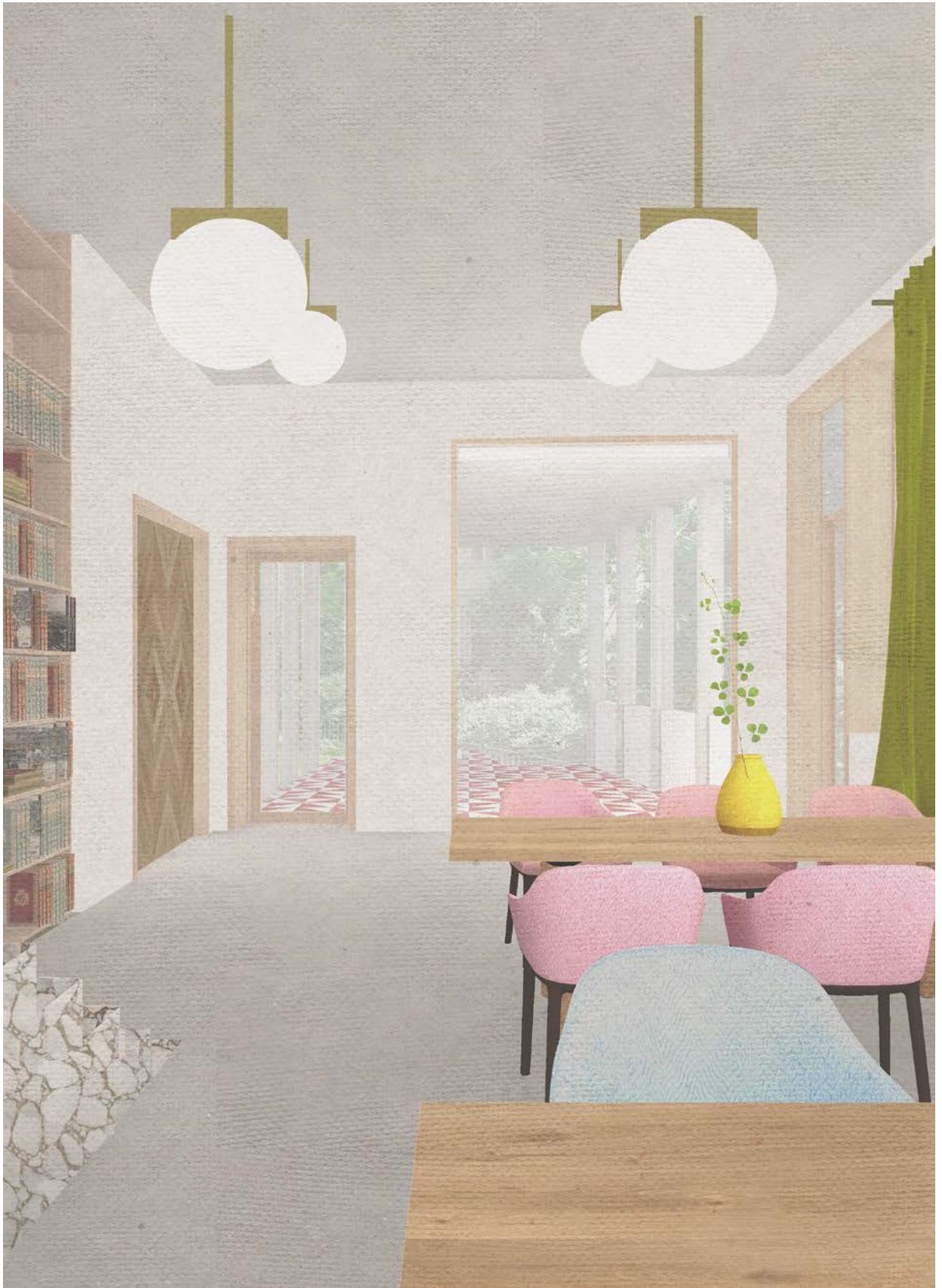

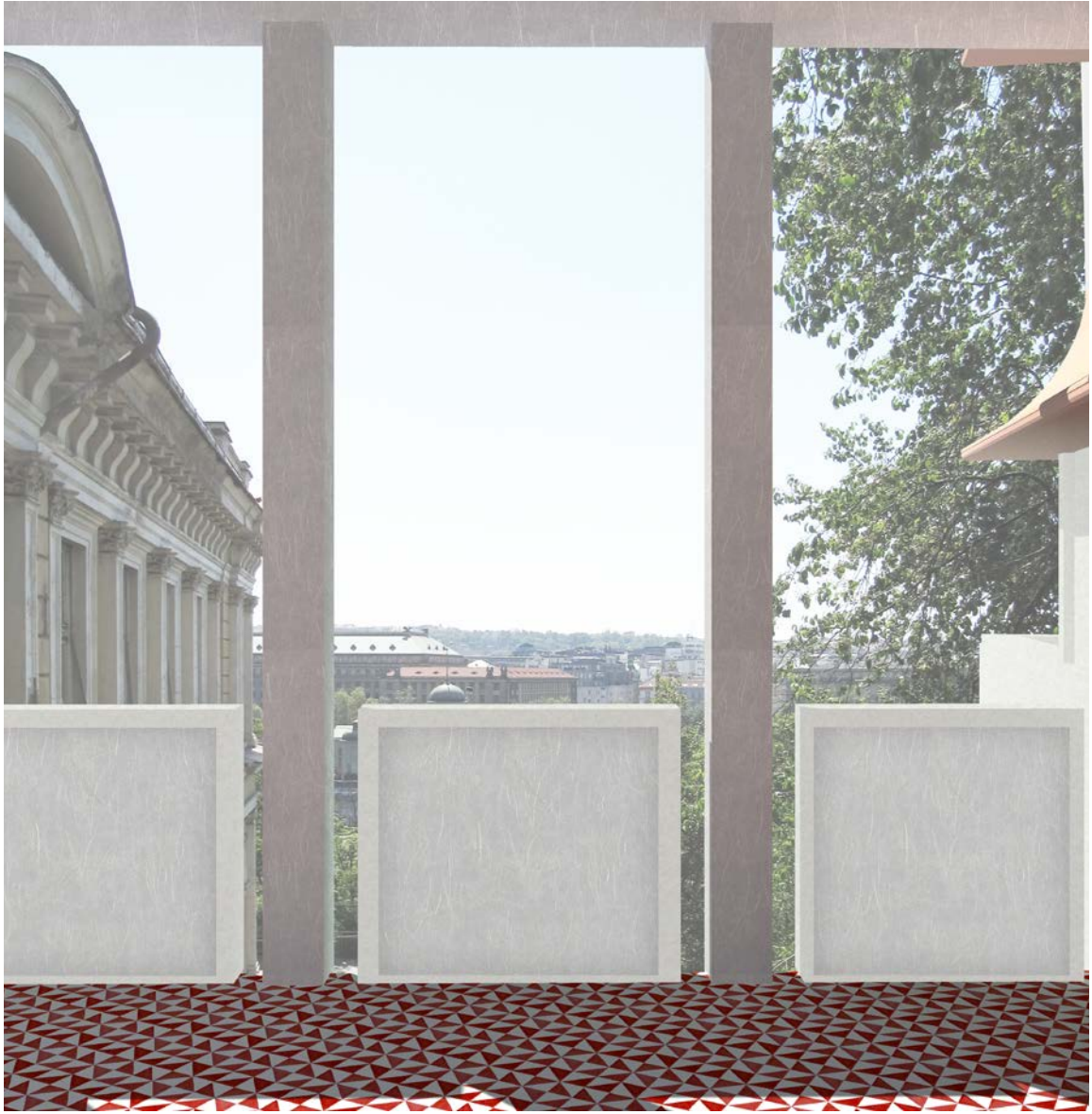

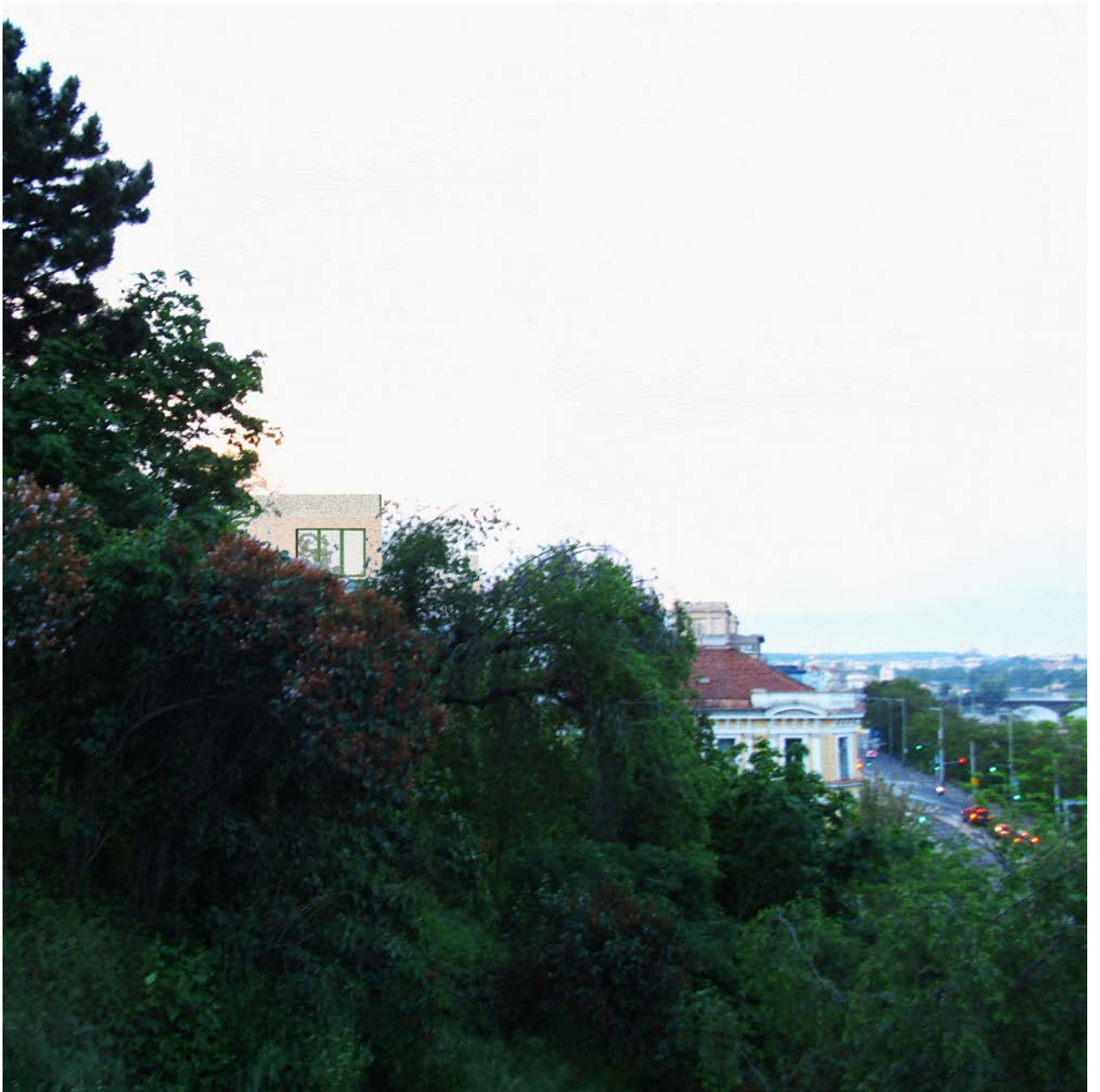

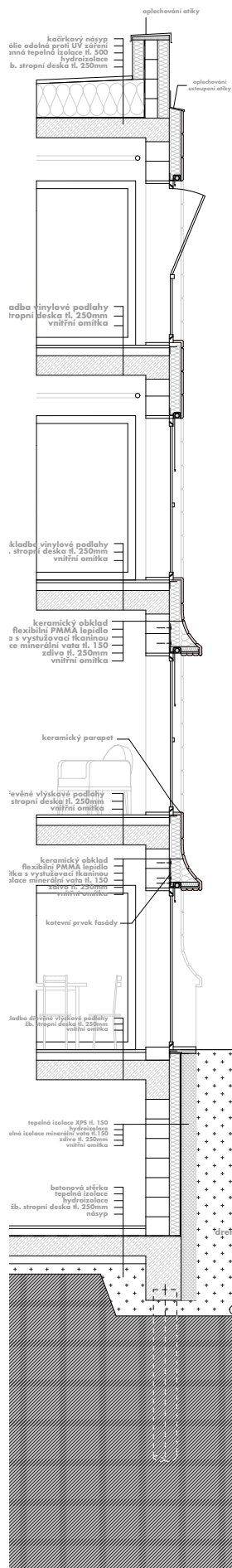

Detail
 M 1:20/
 zmenšeno na výkrese 1:100
 ~ 88 ~

Legenda

Objekt 1

Objekt 2

závěr

Konzultace

Ing. arch Michal Kuzemský
MgA. Ondřej Synek

Technické zabezpečení budovy: Ing. Zuzana Vyoralová, Ph.D.
Požární bezpečnost: Ing. Hana Najmanová, doc. Ing. Daniela Bošová, Ph.D.
Stavitelství: Ing. Marek Novotný, Ph.D.
Ing. arch František Gattermayer

Navrátilová, Alexandra. *Narození a smrt v české lidové kultuře*. Praha: Vyšehrad, 2004

Tinková, Daniela. *Tělo, věda, stát: Zrození porodnice v osvícenské Evropě*. Praha: Argo 2011

Candigliota, Červená, Hrešanová, Jonášová, Křížková, Sovová, Zahumenský. *Tělo v rukou společnosti*. Praha: Gender studies o.p.s., 2011 dostupné online: https://cz.boell.org/sites/default/files/telo_v_rukou_spolecnosti1.pdf

Rodička a novorozenec 2013. Zdravotnická statistika. Praha: Ústav zdravotnických informací a statistiky, 2015.

Péče v průběhu normálního porodu: praktická příručka. Oddíl 2:4. (1999). Ženeva: Světová zdravotnická organizace: oddíl reprodukčního zdraví a výzkumu.

Pavlíková Markéta. *Sbíraná data o porodu zdraví a úmrtí novorozenců v ČR*. [online]. dostupno 21.4 2017 <<http://www.biostatisticka.cz/wp-content/dokumenty/Pavlikova-sbirana-data.pdf>>

Další zdroje:

Statistika mimonemocničních porodů v Německu
<http://www.quag.de/quag/geburtenzahlen.htm>

Sdružení švýcarských porodních domů
www.geburtshaus.ch/

Porodní dům ČÁP
<http://www.pdcap.cz/>

Stránky hnutí za aktivní mateřství
<https://www.iham.cz/>

Statistická zabývající se daty o porodech
<http://www.biostatisticka.cz/>

